

Karoliina Kulju

NUORTEN SYRJÄYTYMINEN JA SIIHEN VAIKUTTAVIA
TEKIJÖITÄ

Hoitotyön koulutusohjelma
Hoitotyön suuntautumisvaihtoehto
2013

NUORTEN SYRJÄYTYMINEN JA SIIHEN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

Kulju, Karoliina
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma
Joulukuu 2013
Ohjaaja: Flinck, Marja
Sivumäärä: 53
Liitteitä: 4

Asiasanat: nuoruus, elämänhallinta, syrjäytyminen

Opinnäytetyön aiheena oli nuorten syrjäytyminen ja siihen vaikuttavat tekijät. Tarkoituksena oli kartoittaa niitä tekijöitä joilla on yhteyttä nuorten syrjäytymiseen sekä tutkia vaikuttaako syrjäytyminen opiskeluun. Opinnäytetyössä oltiin myös kiinnostuneita onko elämänhallinnan tunteella ja syrjäytymisellä yhteyttä toisiinsa. Opinnäytetyö toteutettiin kyselytutkimuksena ja se osoitettiin Porin ammattikoulu Winnovan kolmannen vuoden oppilaille. Kysely toteutettiin lokakuussa 2013 ja siihen vastasi yhteensä 124 opiskelijaa eri opiskelualoilta.

Kyselyyn vastanneet olivat pääosin 17 - 20 -vuotiaita opiskelijoita, jotka asuivat vielä peruserheessään. Suurimmalla osalla vallitsi perheessä hyvä ilmapiiri ja alle puolet vastaajista ilmoitti olevansa huolissaan perheenjäsenensä sairaudesta tai päihteiden käytöstä. Suurimmalla osalla opiskelijoista oli hyvät ystävyys-suhteet ja he olivat tyytyväisiä omiin ystävyys-suhteisiinsa. Vain pienellä osalla vastaajista ei ollut mieluisaa vapaa-ajan tekemistä. Yli puolella vastaajista myös alkoholi oli osana elämää ja kolmannes vastaajista ilmoitti kokeilleensa huumausaineita.

Suurin osa vastaajista piti elämää mielekkäänä ja oli tasapainossa oman elämänsä suhteen. He pitivät myös mielialaansa sekä hyvinvointiaan erinomaisena tai hyvänä.

Opiskelun mielekkyydellä ja opintomenestyksellä oli tutkimuksen mukaan tilastollista merkitystä elämänhallintaan liittyviin kysymyksiin. Opiskelun mielekkyyteen vaikutti vanhempien tai toisen vanhemman työttömyys sekä perheessä mahdollisesti ollut vakava sairaus. Opiskelijoiden omalla päihteidenkäytöllä oli yhteyttä ylimääräisiin poissaoloihin koulusta.

Ystävyys-suhteet ja tyytyväisyys omiin ystävyys-suhteisiin olivat selkeästi yhteydessä opiskelijoiden elämänhallintaan. Myös taloudellisella tilanteella ja mieluisalla vapaa-ajan aktiviteetilla oli suuri merkitys vastaajien elämänhallinnassa. Perheessä vallitsevalla ilmapiirillä oli myös yhteyttä elämänhallintaan liittyviin asioihin. Tuloksista kävi myös ilmi, että huolestumisella oman perheenjäsenen päihteidenkäytöstä oli yhteys oman elämän tasapainoon sekä omiin tulevaisuuden suunnitelmiin.

Kyselytutkimuksen tulosten perusteella voidaan päätellä, että syrjäytymisen riskitekijöillä kuten päihteiden käytöllä, toimeentulo-ongelmilla ja ongelmilla sosiaalisissa suhteissa oli yhteyttä opiskelun mielekkäänä kokemiseen ja opintomenestykseen. Myös opiskelijan humalahakuinen alkoholinkäyttö, ongelmat kotona tai ystävyys-suhteissa olivat yhteydessä elämänhallinnan tunteeseen.

THE EXCLUSION DURING ADOLESCENCE AND THE FACTORS AFFECTING IT

Kulju, Karoliina

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in nursing

December 2013

Supervisor: Flinck, Marja

Number of pages: 53

Appendices: 4

Keywords: adolescence, life control, exclusion

The purpose of this thesis was to study the exclusion during adolescence and the factors affecting it. The aim was to identify the factors affecting the exclusion during adolescence to explore if it has impacts also on studying. This thesis also deals with the question whether the feeling of life control and social exclusion are in contact with each other.

This questionnaire survey was carried out in Pori Winnova vocational school. The survey was conducted in October 2013 and it has a total of 124 third year student responses from various fields of study.

The respondents of this thesis were mainly 17-20 years old students still living with their family. Most of the respondents had a positive family atmosphere and less than a half of the respondents expressed concerns about their family member's state of health or substance abuse. The majority of the students in this study had good friendships and the students were satisfied on their friendships. The majority of the respondents had pleasing free-time activities. Alcohol was a part of the student's life in more than a half of the cases, and a third of the students stated that they had tried drugs.

The majority of the respondents stated that they had a meaningful life. They also assessed their mood and well-being to be excellent or good.

In this study there was a statistical link between the meaningfulness and success of studying to the life management issues. The unemployment of one or both of the parents, or some serious illness in the student's family, had impacts on how meaningful the studies were for the respondent. The use of alcohol had impacts on the absences from school.

The respondent's life management was affected by their satisfied friendships, their economic situation, pleasing free-time activities, and the atmosphere in their families. The results of this study also showed that if the students had concerns about the family member's substance abuse, it had impacts on their own life balance, as well as their future life plans.

Based on this survey results, it can be concluded that the risk factors of exclusion, such as substance use, economic problems, and problems in social relationships were linked to a meaningful studying and study success. Also, the student's alcohol drink-

ing and problems with family or friendships were associated with the feelings of life management.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	8
3	OPINNÄYTETYÖN KESKEISET KÄSITTEET	8
3.1	Nuoruus	8
3.1.1	Nuoruusiän kehitystehtävät	9
3.1.2	Nuoruuden vaiheet	10
3.2	Elämänhallinta	13
3.2.1	Sisäinen ja ulkoinen elämänhallinta	15
3.3	Syrjäytyminen	16
3.3.1	Yleistä syrjäytymisestä	16
3.3.2	Nuorten syrjäytyminen	18
4	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	21
4.1	Tutkimusmenetelmä	21
4.2	Kohdeorganisaatio ja kohderyhmä	22
4.3	Tutkimusaineiston käsittely ja analysointi	22
5	TUTKIMUSTULOKSET	23
5.1	Taustamuuttajat	23
5.1.1	Sukupuolijakauma	23
5.1.2	Ikäjakauma	24
5.1.3	Asumismuoto	24
5.1.4	Parisuhde	25
5.2	Vanhempien eronneisuus ja työllisyys	26
5.2.1	Vanhemmuus	26
5.3	Perhe	27
5.3.1	Ilmapiiri	27
5.3.2	Riitaisuus	27
5.3.3	Sairastuneisuus	28
5.3.4	Huoli perheenjäsenen sairaudesta	28
5.3.5	Huoli perheenjäsenen päihteidenkäytöstä	29
5.4	Sosiaaliset suhteet ja vapaa-aika	30
5.4.1	Sosiaaliset suhteet	30
5.4.2	Vapaa-aika	31
5.4.3	Päihteidenkäyttö	32
5.5	Opiskelu	33
5.5.1	Opintojen mielekkyys	33
5.5.2	Opintojen ajantasaisuus ja opintomenestys	34
5.6	Työssäkäynti	36

5.7	Elämänhallinnan tunne	39
5.7.1	Elämän mielekkyys ja haasteet.....	39
5.7.2	Mieliala, hyvinvointi ja terveys.....	41
5.8	Tulosten ristiintaulukointi	43
5.8.1	Sukupuoli	43
5.8.2	Perhesuhteet	44
5.8.3	Päihteiden käyttö	44
5.8.4	Opiskelu	45
5.8.5	Ystävyysuhteet.....	45
5.8.6	Vapaa-aika ja harrastukset	47
5.8.7	Taloudellinen tilanne	47
6	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS.....	48
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	49
	LÄHTEET	52
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Yleisesti syrjäytyminen voidaan määritellä yksilöä yhteiskuntaan yhdistävien siteiden heikkoudeksi. (Raunio 2006, 9.) Syrjäytymisen varsinaiset syyt löytyvät usein yhteiskunnan rakenteellisista kehityspiirteistä tai siitä, että ihmisten yksilölliset ominaisuudet eivät kohtaa yhteiskunnan asettamia vaatimuksia. (Salonen 2002, 43.)

Sisäministeriön mukaan syrjäytyminen on maamme keskeisin sisäinen uhka, erityishuomio kohdistuu lasten ja nuorten syrjäytymiseen ja ongelmien periytymiseen sukupolvelta toiselle. Nuorena syrjäytyvän henkilön aiheuttamat kustannukset yhteiskunnalle ovat 1,2 miljoonaa euroa hänen elinkaarensa aikana. (Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi Ry 2010, 28).

Nuori voi syrjäytyä samanaikaisesti monesta eri elämänalueesta, kuten työelämästä, koulutusmalleista, arkielämän sosiaalisista suhteista ja yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista. Nuoren yhteiskunnasta syrjäytyminen näkyy lähinnä työelämään ja opintoihin liittyvissä asioissa, esimerkiksi opinnoista syrjäytymisenä. Henkilökohtaisella tasolla syrjäytyminen voi hidastaa tai pahimmassa tapauksessa estää puolison valintaa ja perheen perustamista. Yhteiskunnasta syrjäytyminen johtuu usein monien ongelmien kasautumisesta. Jos syrjäytyneitä tai syrjäytymisuhan alla olevia nuoria ei pystytä ottamaan mukaan yhteiskuntaan, heidän ongelmansa jatkuvat. Ongelmia on erityisesti nuoren työelämään ja opintoihin liittyvissä asioissa. (Kempainen 1997, 130-131).

Nuorten syrjäytymisestä on tehty tutkimuksia lähinnä terveyden edistämisen ja syrjäytymisen ehkäisemisen kannalta. Aiemmissa tutkimuksissa syrjäytyminen on liitetty muun muassa sosiaalisiin ongelmiin, köyhyyteen, työttömyyteen, toimeentulotukiasiakkaiden ongelmiin, asumisen ongelmiin, päihteiden käyttöön ja myös sukupuolisyrjintään.

Opinnäytetyön aiheena on nuorten syrjäytyminen, siihen vaikuttavat tekijät ja sen vaikutus ammatilliseen opiskeluun. Työssä tutkitaan myös onko elämänhallinnalla ja

syrjäytymisellä yhteyttä toisiinsa. Opinnäytetyö toteutettiin kyselytutkimuksena Porin ammattikoulu Winnovan kolmannen vuoden opiskelijoille syksyllä 2013.

2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää niitä tekijöitä, joilla on yhteys nuorten syrjäytymiseen. Lisäksi opinnäytetyössä ollaan kiinnostuneita onko elämänhallinnan tunteella ja syrjäytymisellä yhteyttä toisiinsa.

Opinnäytetyön tavoitteita ovat;

1. Selvittää syrjäytymisen ja elämänhallinnan käsitteitä teorian pohjalta
2. Kartoittaa niitä tekijöitä, joilla on yhteyttä nuorten syrjäytymiseen
3. Selvittää onko ammattiin valmistavalla koulutuksella ja syrjäytymisellä yhteyttä keskenään

Näin ollen opinnäytetyön keskeiset käsitteet ovat; nuoruus, elämänhallinta ja syrjäytyminen.

3 OPINNÄYTETYÖN KESKEISET KÄSITTEET

3.1 Nuoruus

Nuoruus on erityinen elämänvaihe jonka pituus vaihtelee yksilöittäin ja eri kulttuurien välillä. Kulttuuri määrittelee sen, miten kauan muiden mielestä nuoruuden eläminen on hyväksyttävää. Nuoruus määritellään usein siirtymävaiheeksi aikuisuuteen, se ei kuitenkaan ole vain välitavoite aikuisuuteen vaan elämänvaihe, jolloin nuori kasvaa fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilén 1999, 12-13).

Nuoruusikä sijoittuu lapsuuden ja aikuisuuden väliin, se on psyykkinen kehitysvaihe, joka sisältää ikävuodet 12 - 22. Tällöin lapsi kokee ruumiillisen ja henkisen kehityksen ja hänestä kasvaa aikuinen nainen tai mies. Nuori ei ole enää lapsi eikä aikuinen. Murrosikä eli puberteetti, muodostaa nuoruusiän alkuvaiheen joka kestää 2-5 vuotta. Murrosikä on fysiologista ja biologista kehitystä, jonka aikana lapsesta kasvaa fyysisesti aikuinen. Hormonitoiminnan lisääntyminen ja fyysinen kasvu murrosiässä muuttavat psyykkistä tasapainoa, ja nuoruusiässä tapahtuu psykologista sopeutumista näihin sisäisiin ja ulkoisiin muutoksiin. Fyysinen kasvu ja sen psykologiset seuraukset vaativat itsen uudelleen määrittelyä. Tytöt ja pojat kehittyvät nuoruudessa eri tahtiin, kehitys on yksilöllistä myös sukupuolesta riippumatta. Tällöin koulussa samalla luokalla on aina nuoria eri kehitysvaiheessa. Vaikka murrosikä etenee enemmistöllä nuorista samankaltaisesti, on tavallista, että vaihtelevuutta on sen tapahtumien ajoituksessa, järjestyksessä ja nopeudessa johtuen yksilöllisyydestä johon perimä vaikuttaa. (Aalberg & Siimes 2007, 11-15).

3.1.1 Nuoruusiän kehitystehtävät

Nuoruus kestää 10-16 vuotta ja se on tärkeä ajanjakso ihmisen elämässä. Nuoruuden kehityksellinen kriisi mahdollistaa siirtymisen lapsuudesta aikuisuuteen. Nuoruusiän tärkeisiin kehitystehtäviin kuuluvat sukupuolisuuden haltuun ottaminen, irtautuminen lapsuuden perheestä, oman identiteetin saavuttaminen ja oman ideologian löytäminen. Ideologiassa yhdistyvät maailmankuva ja arvonäkemykset. (Salo & Tuunainen 1996, 135-136).

Nuoruusikä on rajallista, eikä kehityksellisesti pitkittynyttä nuoruutta ole olemassa. Nuoruusiässä persoonallisuusrakenteet järjestyvät uudelleen ja vakiintuvat. Voimakkasta kehitystä tapahtuu psyykkisessä kasvussa. Samanaikaisesti voi esiintyä myös psyykkisten toimintojen taantumista, jonka myötä lapsuudenaikaiset traumat, onnistuneet ja epäonnistuneet ratkaisut tulevat uudelleen mielen työstettäväksi. Tällöin monet lapsuudenaikaiset häiriöt voidaan ratkaista, kun nuori kykenee kohtaamaan ne aikaisempaa kehittyneemmällä tavalla ja hän on myös henkisiltä ominaisuuksiltaan valmiimpi. Nuoruuden päämääränä kehityksellisesti on saavuttaa itse hankittu autonomia. Saavuttaakseen autonomian, on nuoren ratkaistava ikäkauteen kuuluvat kehitykselliset tehtävät. (Aalberg & Siimes 2007, 67-68).

Nuoruuden kehityshaasteet ovat

- arvomaailman luominen, arvokäsitysten ja tiedollisen maailman yhdistäminen
- irtautuminen riippuvuudesta vanhempiin
- minuuden tunteen saavuttaminen ja tunne siitä, että on saavuttanut oman paikkansa maailmassa
- oman sukupuoli-identiteetin hahmottaminen ja sukupuolisuuden haltuunotto
- puberteettiin liittyvien muutosten hyväksyminen
- ystävyysuhteiden luominen molempiin sukupuoliin

(Salo & Tuunainen 1996, 136).

Nuoruuden aikana nuori ottaa oman ruumiinsa hallintaan. Se tarkoittaa, että hallitaan omat sisäiset yllikkeet, jäsennetään seksuaalisuutta naisena tai miehenä sekä itenäistytään. Tämä edellyttää irrottautumista vanhemmista ja vanhempien korvaamista ikätovereilla. (Aalberg & Siimes 2007, 68).

Nuoren persoonallisuuden muodostuu läpi eletyn ihmissuhde- ja identiteetikriisin myötä itsenäinen identiteetti. Tämä tarkoittaa realistista käsitystä itsestä positiivisia ja negatiivisia ominaisuuksia omaavana miehenä tai naisena. Hyvin läpikäyty ideologinen kriisi tuo tietoisuutta omasta suhteesta ympärillä olevaan maailmaan. Kun nuoren identiteetti on riittävän vahva, hän kykenee solmimaan sosiaalisia suhteita ja integroituu yhteiskuntaan. Nuori löytää paikkansa kaveriporukassa, opiskeluryhmässä, ammattialalla, työyhteisössä ja yhteiskunnassa. Jos tämä kehitysvaihe ei onnistu, nuori eristäytyy ja hänen on vaikea solmia ihmissuhteita. Hän epäonnistuu etsiessään paikkaansa erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä. (Salo & Tuunainen 1996, 140).

3.1.2 Nuoruuden vaiheet

Eri aikoina eletty nuoruus on erilainen eri vaiheissa ja näin ollen nuoruuden käsite saa erilaisia merkityssisältöjä eri aikoina. (Aaltonen ym. 1999, 12.) Nuoruus 12-vuotiaasta 22-vuotiaaseen voidaan jakaa eri vaiheisiin. Nuoruusikä voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen, joita ovat: *varhaisnuoruus* 12-14-vuotiaana, *varsinainen nuoruus* 15-17-vuotiaana ja *jälkinuoruus* 18-22-vuotiaana. Myös tyttöjen ja poikien kehitys on piirteiltään erilaista. (Aalberg & Siimes 2007, 68).

Varhaisnuoruus alkaa puberteetin käynnistymisestä. Tällöin nuoren ruumiin anatomiset ja fysiologiset muutokset laittavat alulle nuoruusiän kehityksen. Kehitystahti on yksilöllinen ja muutokset voivat joillakin alkaa jo ennen 12 ikävuotta. Murrosiän muutokset mietityttävät nuoren mieltä ja herättävät sekä ahdistusta että mielihyvää. Oma muuttuva keho laittaa nuoren pohtimaan omia tuntemuksiaan ja suhdetta kehoonsa. (Salo & Tuunainen 1996, 142). Hormonaaliset muutokset saavat aikaan kasvupyrähdyksen ja sekundaaristen sukupuoliominaisuuksien kehittymisen, aiheuttaen lapsuuden ruumiinkuvan muuttumisen ja samalla vaikeuttaa kehon hallintaa. Ahdistusta ja häpeää saattavat aiheuttaa tytöillä alkavat kuukautiset ja pojilla siemensyöksyt. (Terho, Ala-Laurila, Laakso, Krogius & Pietikäinen 2002, 107). Ruumiissa tapahtuvat fyysiset muutokset aiheuttavat levottomuutta ja kiihtymystä. Kokemus omasta itsestä vaihtelee nopeasti, tämä aiheuttaa nuorelle hämmennystä. (Aalberg & Siimes 2007, 68-69).

Varhaisnuori elää ristiriidassa. Itsenäistymistarpeet alkavat saada yhä enemmän tilaa, nuori haluaa irti vanhemmistaan, mutta toisaalta eriytymisen tarve herättää halun palata riippuvuuteen. Nuoren suhde vanhempiin vaihtelee sattumanvaraisesti: välillä hän palaa lapsenomaisuuteen, välillä hän korostaa itsenäisyyttään. Nuoren itsetuntemus on rakentumisvaiheessa, mikä johtaa korostuneeseen itsetietoiseen käyttäytymiseen. (Aalberg & Siimes 2007, 68-69). Nuoret saattavat käyttäytyä vanhempiaan kohtaan kielteisesti ja huonosti. (Terho ym. 2002, 108.)

Varhaisnuoruudessa tapahtuu lukuisia mielen muutoksia lyhyessä ajassa. Nuoren on vaikea ymmärtää ja sietää yllykkeitä ja tunteita kuten ärtyneisyyttä ja levottomuutta. Nuori tarvitsee tuekseen toisia nuoria sekä perheen ulkopuolisia aikuisia. Heiltä nuori saa tarvitsemaansa tukea ja kykenee hämmennyksestä huolimatta nauttimaan omasta kasvustaan, niin fyysisestä kuin psyykkisestäkin. (Aalberg & Siimes 2007, 68-69). Nuori kaipaa hyväksyntää ja etsii paikkaansa joukossa. Nuori kokee ryhmässä vahvan ”me-tunteen”. Ryhmässä voidaan jakaa niitä tunteita ja kokemuksia joita aiemmin jaettiin vanhempien kanssa. (Salo & Tuunainen 1996, 143).

Varsinaisessa nuoruusiässä nuori on saanut osittain hallintaansa varhaisnuoruuden yllykepaineen ja alkanut sopeutua muuttuneeseen kehoonsa. Seksuaalisuuden kehitys on keskeistä, nuoren oma seksuaalisuus ja sen vaikutus ihmissuhteisiin on suuressa osassa nuoruudessa. Hämmentävät seksuaaliset yllykkeet alkavat jäsentyä ja saada

merkitystä. Fyysinen kasvu ja siihen liittyvät sekä ensisijaiset että toissijaiset sukupuoliominaisuudet laittavat nuoren kohti aikuisen seksuaalisuutta. Ikätoverit ovat keskeisiä seksuaalisuuden rakentamisessa. Omaa minuutta vahvistetaan seurustelusuhteiden avulla, ja ne voivat olla aluksi itsekeskeisiä. Nuori testaa omaa seksuaalisuuttaan, kelpaako hän kehittyvänä naisena tai miehenä. Kelpaavuutensa puolesta nuoret ovat valmiita uhraamaan aikaa ja vaivaa. Varsinaisessa nuoruudessa hämmennyneestä varhaisnuoresta tulee aktiivinen, kantaa ottava sekä kykyjään etsivä ja käytävä tyttö tai poika. (Aalberg & Siimes 2007, 69-70).

Nuoren irtautuminen vanhemmista johtaa vapautumisen tunteeseen kuin myös yksinäisyyden kokemiseen. Tällöin nuori voi käpertyä itseensä ja vaikuttaa itsekeskeiseltä. Nuoren mielialat vaihtelevat ja hän voi kokea olonsa häpeälliseksi ja lamaantuneeksi ja toisaalta kokea mielekkäältä tuntuvia kokemuksia. (Terho ym. 2002, 108).

Jälkinuoruudessa aikaisemmat kokemukset muodostavat kokonaisuuden naisena tai miehenä olemisesta. Irrottautuminen vanhemmista on edennyt jo niin pitkälle, että nuori kykenee lähestymään heitä yhä tasa-arvoisemmin. Nuori tarkastelee vanhempiaan neutraalisti ja pyrkii samalla ymmärtämään heidän reaktiotaan ja elämänkaariaan. Nuori suvaitsee ja arvostaa sitä, että itsessä on vanhempien kaltaisia piirteitä ja heidän ajatus- ja arvomaailmaansa. Myös nuoren kyky empatiaan lisääntyy, hän ottaa toiset huomioon, tekee kompromisseja, antaa periksi tai siirtää omia halujaan. Hän kykenee emotionaaliseen läheisyyteen ja arvostaa omaa ja toisen yksityisyyttä. (Aalberg & Siimes 2007, 70-71).

Jälkinuoruudessa nuori kokee itsensä yksilöksi, hänellä on suhteellisen vakiintunut käsitys autonomiastaan ja omasta identiteetistään. Nuori etsii edelleen arvostuksiaan ja omaa paikkaansa yhteiskunnassa ja keskittyy tulevaisuuteen. (Terho ym. 2002, 108-109).

Jälkinuoruutta kuvataan identiteettikriisinä. Nuori tekee valintoja, jotka vaikuttavat hänen tulevaan aikuisuuteensa. Hänestä tulee yhteiskunnan jäsen, ja nuoren vastuun kantaminen omalta osaltaan alkaa. Nuoren ammatilliset päämäärät vakiintuvat, hän tekee ratkaisun perheen perustamisesta ja vastuun ottamisesta seuraavasta sukupolvesta. (Aalberg & Siimes 2007, 70-71).

3.2 Elämänhallinta

Elämänhallintaa on tutkittu sosiaalipsykologiassa sekä hoitotieteessä. Elämänhallinnan käsitettä voidaan tarkastella yleisenä elämänstrategiana, jonka avulla ihminen pyrkii selviytymään eri tilanteista, sekä koettuna pysyvyytenä tai sitkeytenä, koettuna oman elämän kontrollina tai koherenssin tunteena. Edellä mainituille määrittelyta-voille on yhteistä kontrollintunteen sisällyttäminen elämänhallinnan käsitteeseen. (Pietilä 1994, 19).

Koherenssin tunteen teoriaa (Antonovsky 1985) on käytetty useissa yhteiskunta-kasvatus- ja terveystieteiden tutkimuksissa jo 1990 – luvulta lähtien. Sense of coherence – käsite on suomennettu elämänhallinnan tunteeksi tai eheyden tunteeksi. Myös suomalaisissa tutkimuksissa (Pietilä 1994) koherenssin tunnetta on käytetty kuvaamaan elämänhallinnan käsitettä. Antonovskyn näkökulma elämänhallinnan tunteen teoriassa on terveyslähtöinen, sisältäen kolme ulottuvuutta: hallittavuus, tarkoituksellisuus ja ymmärrettävyys. Ymmärrettävyyteen kuuluu tunne tai kokemus siitä, miten vuorovaikutus ympäristön kanssa toimii ja miten omat voimavarat hahmottuvat. Hallittavuuteen liittyy omat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset voimavarat. Tarkoituksellisuus kuvaa halua ja sitoutumista käyttää omia voimavaroja. Life control – käsite on laajempi ja se sisältää koherenssin tunteen lisäksi tyytyväisyyden elämään ja ihmissuhteisiin. (Klen 2005, 9).

Elämänhallinnassa on kyse valinnan mahdollisuuksista, arvoista sekä erilaisista keinoista selviytyä elämän erilaisissa tilanteissa. Se on yksilön kykyä sopeutua, selviytyä ja kokea elämänsä merkitykselliseksi vaikeissakin elämäntilanteissa. (Aaltonen ym. 1999, 206). Elämänhallinnan tunne alkaa kehittyä jo lapsuudessa ja kehitys jatkuu 30 ikävuoteen asti. Elämänhallinnan tunne saa voimansa myönteisistä kokemuksista. Antonovskyn (1987) mukaan lapsuudessa ja nuoruudessa kehittynyt elämänhallinnan tunne säilyy samanlaisena läpi elämän. Kuitenkin osassa myöhemmissä tutkimuksissa ei täysin yhdytä Antonovskyn ajatteluun. Tutkimuksissa (Pietilä 1994, Feldt 1999) on todettu, että elämänhallinnan tunne voi aikuisenakin kehittyä tai heikentyä, Feldt (1999) kuitenkin korostaa lapsuuden ja nuoruuden merkitystä elämänhallinnan tunteen kehityksessä. Nuoren elämänhallinnan tunteessa suuren merkityk-

sen saavat lähellä olevat aikuiset, perhe, ystäväpiiri sekä koulu. (Aaltonen ym. 1999, 206.)

Elämäntunne on yksilön sisäinen voimavara, tunne mahdollisuuksista ja kyvyistä vaikuttaa omaan elämään. Elämäntunne voidaan myös määritellä kokonaisuudeksi, joka kattaa kaikki elämän merkittävimmät osa-alueet kuten opiskelun ja työn, sosiaalisen aseman, asumisen, perheyhteisön, terveyden ja muut elämisen resurssit. Silloin kun ihmisen elämäntunne on hyvä, hän pystyy pitämään ohjat omissa käsissään, luottaa itseensä ja kykyynsä toimia. (Oulun yliopiston www-sivut 2013).

Vahvalla elämäntunneella tarkoitetaan sitä, että ihminen kokee elämässään tapahtuvat asiat mielekkäinä ja ennakoitavina. Ihminen uskoo myös siihen, että tapahtumia ja asioita voi säädellä, ja niihin voi itse tai joku muu voi niihin vaikuttaa. Vahva elämäntunne sisältää myös ymmärryksen siitä, ettei kaikista elämäntapahtumista voi yksin selvitä. Kokemukset siitä, että ihminen voi vaikuttaa omaan elämäänsä, kehittävät vahvaa elämäntunnetta. (Säynäjäkangas 2009). Vahvalla elämäntunneella on todettu olevan myönteinen vaikutus ihmisen terveyteen. Se luo ihmiselle edellytyksiä hoitaa itseään, ylläpitää ja edistää omaa terveyttä ja kokea itsensä terveeksi. Ihminen jolla on vahva elämäntunne, on hän myös tyytyväinen sosiaalisiin suhteisiinsa, perheeseensä ja elämään kokonaisuudessaan. Kun taas heikko elämäntunne altistaa masennukselle, ahdistukselle, nukahtamishäiriöille ja päänsärylle. (Raikkola 2000, 10).

Elämäntunne ilmenee kykynä eheytyä ja tervehtyä sekä mahdollisuuksina kehittyä ja edistää elämänlaatua. Elämäntunne luo perustan ihmisen tavalle hoitaa itseään ja olla terve ja luo terveyttä ylläpitäviä asenteita. Vahvalla elämäntunneella on todettu olevan positiivinen yhteys terveyteen ja stressioireiden puuttumiseen. (Pietilä 1994, 23). Vahvaa elämäntunnetta voi kehittää. Elämäntunnetta vahvistaa ihmisen käytettävissä olevat voimavarat. Näitä voimavaroja voi olla yksilöllisiä kuten koulutus, ammattitaito ja harrastukset tai yhteisöllisiä kuten esimerkiksi hyvä sosiaalinen tukiverkosto, myös hyvä terveys on yksi ihmisen voimavaroista. Vahvan elämäntunneen on todettu olevan yhteydessä hyväksi koettuun terveydentilaan ja vähäisiin stressioireisiin, jos henkilö omaa vahvan elämäntunneen, hän kokee stressitilanteen pikemminkin haasteena kuin vastoinkäymiisinä ja etsii ratkai-

sua ongelmiin tulevaisuusorientoituneesti. Jos ihmisellä on heikko elämänhallinnan tunne, hän kokee ongelmatilanteet uhkina, ongelmanratkaisukyky heikkenee ja epävarmuuden tunteet lisääntyvät. Henkilö on tällöin kyvytön hyödyntämään omia voimavarojaan. (Säynäkangas 2009).

Opiskelijan elämänhallinnan tunne näkyy hänen arviossaan oman opiskelunsa etenemisestä. Arkeen ja opintoihin liittyvä elämänhallinta, eli kyky hoitaa eteen tulevia asioita ja tilanteita, määrittelee opiskelijan hyvinvointia. Keskeinen osa tätä hallintaa ovat opiskelijan taidot, joita edellytetään opinnoista selviytymiseen. Opiskelijan persoonallisuus muuttuu ja kehittyy opiskeluaikana hänen tekemiensä ratkaisujen myötä, hän ottaa joka kerta uuden kehitysaskelen elämänhallissaan tehdessään valintoja ja päätöksiä opiskelussaan. Tällöin opiskelija saa hankittua itselleen valmiuksia elämässä ja opinnoissa selviytymiseen. Jos opiskelijalla on vahva elämänhallinnan tunne, kykenee hän hyödyntämään erilaisia hankkimiaan selviytymiskeinoja ja voimavaroja. (Oulun yliopiston www-sivut 2013). Opiskelijoiden lisääntyneet mielenterveysongelmat ja humalahakuinen alkoholin käyttö ilmentävät lisääntyneitä elämänhallinnan tunteen ja ihmissuhteiden vaikeuksia. (Raikkola 2000, 10.) Kun henkilön elämänhallinnan tunne on heikko, kokee hän normaalisti haasteelliset ja kuormittavat tilanteet vaikeina ja ylitsepääsemättöminä ja tällöin elämä tuntuu olevan täynnä menetyksiä. (Antonovsky 1985.)

3.2.1 Sisäinen ja ulkoinen elämänhallinta

Elämänhallinta on usein jaettu sisäiseen ja ulkoiseen elämänhallintaan. Ihmisen elämänhallinta on hänen sisäisen ja ulkoisten olojen vuorovaikutusta. Eli elämänhallinta on kokonaisuus, jolla on sisäisiä ja ulkoisia edellytyksiä. (Raitasalo 1996, 29).

Sisäinen elämänhallinta tarkoittaa ihmisen kykyä sopeutua elämässä tapahtuviin erilaisiin tilanteisiin ja olosuhteisiin. Se sisältää ne tavat, joilla nuori voi luoda elämänsä merkitystä ja sisältöä, kuten sosiaaliset suhteet, harrastukset ja perhe. Vahvaa elämänhallintaa osoittavat kyky ponnistella tavoitteiden saavuttamiseksi, asioille omistautuminen ja mielekästä elämäntulkua ylläpitävien tavoitteiden luominen. Sisäisen elämänhallinnan lähtökohtana on, että yksilö uskoo itseensä ja mahdollisuuks-

siinsa vaikuttaa omaan elämäntapaan, sisäiseen elämäntapaan vaikuttaa keskeisesti nuoren itsetunto. (Aaltonen ym. 1999, 204-206). Henkisten, eettisten ja uskonnollisten päämäärien toteuttaminen liittyy sisäiseen elämäntapaan. Hyvän sisäisen elämäntapain avulla ihminen, riippumatta siitä mitä hänelle tapahtuu, kykenee sopeutumaan. (Raitasalo 1996, 29).

Ulkoisella elämäntapain tarkoitetaan sitä, kuinka paljon yksilö tuntee itse vaikuttavansa elämänsä olosuhteisiin. Ulkoinen elämäntapa on siis kykyä ohjaila omaa elämää niin, että sen vaiheisiin ei pysty vaikuttamaan ulkoiset negatiiviset tekijät, jotka ovat itsestä riippumattomia. Ulkoiseen elämäntapaan liittyy myös yksilön asettamat päämäärät, kuten koulutus ja ammatti. (Aaltonen ym. 1999, 204-205). Yksinkertaisimmillaan ulkoista elämäntapain on se, että henkilö kykenee torjumaan odottamattomat, omaa elämää järkyttävät tekijät. Monimutkaisimmillaan sitä, että ihminen kykenee toteuttamaan elämälleen asettamat tavoitteet. Ulkoiseen elämäntapaan vaikuttavat sukupolvi, sukupuoli, koulutus ja ammatti. Ja sen keskeisiä ja tärkeitä tekijöitä ovat aineellisesti ja henkisesti turvattu asema, aineellinen vauraus ja taloudellinen asema. Parhaiten ulkoiseen elämäntapaan sopii aineellisten päämäärien toteuttaminen, koska siinä on kyse ulkoisten resurssien hallinnasta. (Raitasalo 1996,29).

3.3 Syrjäytyminen

3.3.1 Yleistä syrjäytymisestä

Syrjäytyminen on moniulotteinen käsite, joka otettiin käyttöön Suomessa 70-luvulla ruotsalaisesta työmarkkinatutkimuksesta. Tutkimuksessa syrjäytymisellä viitattiin lähinnä työmarkkinoilta putoamiseen. Helnen ja Kariston (1992) mukaan syrjäytyminen on käsite, joka kokoaa yhteen erilaisia sosiaalisia ongelmia. Erilaisten sosiaalisten ongelmienkasautumisesta on käytetty myös käsitteitä alaluokka, huono-osaisuus, marginaalisuus, suhteellinen deprivatio ja toiseus. Sipilän (1982) mukaan syrjäytymisellä tarkoitetaan yksilön ja yhteiskunnan välisten sidoksien heikkoutta. (Aaltonen ym. 1999, 421-422).

Syrjäytymisellä tarkoitetaan kasaantunutta huono-osaisuutta, jossa yhdistyvät pitkäaikainen ja usein toistuva työttömyys, toimeentulo-ongelmat, elämänhallintaan liittyvät ongelmat ja syrjäytyminen yhteiskunnallisesta osallisuudesta. Syrjäytyminen voi olla yksilöllistä, ihmisryhmien tai kokonaisten alueiden syrjäytymistä. Eikä sitä syrjäytymistä aiheuta mikään yksittäinen ongelma. Syrjäytyminen voidaan nähdä elämänkulun tapahtumaketjuna, jossa eri tapahtumat seuraavat toinen toisiaan ja muodostavat tietynlaisen kierteen. Syrjäytymisellä kuvataan elämänkulun prosessia, sillä on aina omat yhteiskunnalliset taustatekijänsä, vaikka se tapahtuukin yksilötasolla. (Valtiontalouden tarkastusviraston toiminnantarkastuskertomus 2007: 18-19).

Marginalisaation ja eksklusion käsitteet liittyvät olennaisesti syrjäytymisen kuvaamiseen. Syrjäytymistä pohdittaessa tulee huomioida millainen suhde yhteiskunnalla on syrjäytyneisiin kuin myös millainen suhde syrjäytyneillä on muuhun yhteiskuntaan. Marginalisaatio tarkoittaa yksilön syrjäytymistä yhteiskunnasta kun taas eksklusio yhteiskunnasta pois sulkemista. (Helne 2002, 170-172).

Tutkimustulosten, selvitysten sekä sosiaali- ja terveyssektorin toimintaa koskevien tietojen mukaan, syrjäytymisriskille alttiita ryhmiä ovat

- asunnottomat
- haavoittavissa oloissa elävät lapset ja nuoret
- heikoilla asuinalueilla asuvat
- mielenterveysongelmaiset
- pitkäaikaistyöttömät
- päihdeongelmaiset
- vammaiset
- ylivelkaiset, hädetyt

(Sosiaali ja terveysministeriö 1999:4, 10).

Syrjäytyminen on viisivaiheinen prosessi, joka pahenee ja laajenee. Syrjäytymisen ensimmäisenä vaiheena ovat vaikeudet koulussa, kotona tai muussa sosiaalisessa toimintaympäristössä. Toinen vaihe on koulun keskeyttäminen tai alisuorittaminen. Kolmantena vaiheena on työmarkkinavaihe, jossa ajaututaan huonoon työmarkkina-

asemaan. Neljäs syrjäytymisen vaihe on täydellinen syrjäytyminen, johon kuuluu kriminalisoituminen, työnvieroksunta, alkoholisoituminen, sosiaaliavustusten mukainen toimeentulo ja eristäytyminen. Viimeisessä vaiheessa ihminen laitostuu tai eristättyy muusta yhteiskunnasta. (Valtiontalouden tarkastusviraston toiminnantarkastuskertomus 2007: 19).

Mannilan ja Peltoniemen (1997) Kuntoutussäätiölle tekemässä tutkimuksessa tutkittiin terveydentilan ja syrjäytymisen liitännäisyyttä. Terveydentilaa arvioitiin seuraavilla määreillä: koettu terveydentila, pitkäaikaissairastavuus ja siitä aiheutuvat haitat, psyykinen ja somaattinen oireilu sekä selviytymisenä päivittäisistä toiminnoista. Tutkimustulosten perusteella syrjäytyneet ovat terveyteen liittyvillä osa-alueilla heikkokuntoisempia kuin ne jotka eivät ole syrjäytyneitä.

Syrjäytymisen etenemiseen vaikuttavat monenlaiset hyvinvointipuutteet, jotka johtavat heikentyneeseen elämänhallintaan. Mitä useammalla elämänalueella yksilö joutuu vetäytymään syrjään, sitä syvempää syrjäytyminen on. (Aaltonen ym. 1999, 424).

3.3.2 Nuorten syrjäytyminen

Syrjäytymistä pidettiin vielä 1980-luvulla enemmän aikuisten kuin nuorten ongelmana. Nuorten syrjäytymistä tarkasteltiin tuolloin lähinnä periytyvänä ongelmana joka jäi yhteiskuntapoliittisessa keskustelussa vähemmälle. 2000-luvun vaihteen syrjäytymiskeskustelussa huomio kiinnittyi nuoriin ja jopa lapsiin. Suuri osa nuorten syrjäytymiseen liittyvästä keskustelusta liittyy enemmän syrjäytymisvaaraan kuin syrjäytymiseen pysyvänä tilana. (Lämsä 2009).

Nuorten syrjäytyminen voi johtua taloudellisesta, sosiaalisesta, sukupuolisesta, seksuaalisesta, rodullisesta tai uskonnollisesta syrjäytymisestä. (Stakes, Taskinen S, 7/1998, 11.)

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma Kaste on sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön lakisääteinen strateginen ohjausväline sosiaali- ja terveystieteiden

kan johtamiseen. Kaste 2008 - 2011 – ohjelman yksi tavoitteista oli osallisuuden lisääntyminen ja syrjäytymisen väheneminen. Tavoitteiden toteuttamista seurattiin seurantaindikaattoreilla. Kaste – ohjelman seurantaindikaattoreiden mukaan koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17 - 24 – vuotiaita oli vuonna 2000 11,8 % vastaavanikäisestä väestöstä. Vuonna 2009 heitä oli 11,4 %. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita 18 – 24 – vuotiaita oli vuonna 2000 2,6 % vastaavanikäisestä väestöstä, kun taas vuonna 2010 heitä oli 3,0 % vastaavanikäisestä väestöstä. (Sosiaali- ja terveysalan tilastollinen vuosikirja 2011, 216-222).

Jotta varsinainen syrjäytymisen ongelma olisi olemassa, täytyy nuoren elämäntilanteen täyttää monta ehtoa. Näitä ehtoja ovat

1. elämäntilanteessa tapahtuva negatiivinen muutos tai muutoksen jälkeinen tila
2. ulosajautuminen yhteiskunnan keskeisiltä toiminta-alueilta
3. poikkeaminen normaalista, tietyille ikä- ja elämänvaiheelle tavanomaisesta tai ainakin laajasti hyväksytystä tilanteesta
4. ongelmien kasaantuminen ja pitkittyminen niin, etteivät ne enää ole hallittavissa
5. elämänhallinnan kadottaminen ja siihen liittyvä vieraantumisen kokeminen.

Jo yhden ehdon täyttymättä jääminen kyseenalaistaa sen, voidaanko nuoren syrjäytymisestä puhua pysyvänä tilana. Esimerkiksi opiskelijoita ei voida pitää pelkän pienituloisuuden perusteella syrjäytyneinä. (Lämsä 2009).

Nuoren syrjäytyminen voi alkaa jo lapsena ennen kouluikää, jos hänen lähiympäristössään tapahtuu jotain sellaista, joka saa aikaan sosiaalisen tuen ja kontrollin heikkenemisen. Esimerkiksi vanhempien avioero ei välttämättä ole kielteinen asia lapsen näkökulmasta, mutta sen takia lapsi saattaa usein kärsiä ohimenevän kriisin. Vanhempien erosta lapselle voi seurata asuinpaikan, päiväkodin, koulun ja ystävien vaihtumista. Lapsilla elinolojen muuttumisen ja epävakauden myötä saattaa esiintyä sopeutumisongelmia jotka voivat johtaa syrjäytymisen kierteeseen. (Nyholm 1999, 32-33).

Sosiaaliseen syrjäytymiseen liittyy läheisten ystävien puute ja yksinäisyys, joka on yksi syy nuorten pahoinvoinnille. Nuorella voi olla monia kavereita, mutta ei kuitenkaan ketään kelle puhua tärkeistä asioista. Yksinäisyys voi ilmetä levottomuutena,

tottelemattomuutena ja lopulta johtaa myös väkivaltaiseen käytökseen, päihteiden käyttöön sekä itsetuhoisuuteen. (Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi Ry 2010, 29).

Nuoren identiteetin kehityksen kannalta on keskeistä se, minkälaisen merkityksen nuori antaa omalle elämälleen. Tyypillisiä syrjäytyneen nuoren tunnuspiirteitä ovat vaikeudet peruskoulussa, matala koulutustaso, ammattitaidottomuus, lyhytkestoiset työsuhteet ja rikollinen elämäntapa. (Kemppainen 1997, 130). Valtaosa syrjäytyvistä nuorista on selvinnyt huonosti koulussa ja/tai jättänyt opintonsa kesken joko peruskoulussa tai keskiasteella. (Stakes, Taskinen S, 7/1998, 12.)

Koulu ja opiskelu ohjaavat nuoren elämää, joten tällä on suuri rooli nuoren syrjäytymisessä. Usein kielteinen koulukokemus vaikuttaa nuorten syrjäytymiseen. (Kuula 2000, 52) Syrjäytyminen on usein seurausta henkilön yhteiskunnallisesta asemasta. Ihminen oppii omaan asemaansa liittyvät arvostukset elämänsä aikana ja erityisesti nuoret pyrkivät vertaamaan itseään ikätovereihin. (Kemppainen 1997, 135-136.)

Nuoren syrjäytymisen riskit liitetään erityisesti nuoren kouluongelmiin ja toisen asteen koulutuksen ulkopuolelle jäämiseen joko koulutukseen hakemattomuuden tai koulutuksen keskeyttämisen vuoksi. (Lämsä 2009.)

Nuoren pitkäaikainen poissaolo työelämästä saattaa johtaa syrjäytymisvaaraan. Työttömyys merkitsee yhteiskunnassamme poikkeusta ihanteellisesta ja tavoiteltavasta elämäntavasta. Myös nuoren vanhempien työttömyys heikentää vanhempien kykyä tukea nuorta taloudellisesti. (Aaltonen ym. 1999, 424).

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuksessa, Kansallinen syntymäkohortti 1987, on seurattu kaikkia kyseisenä vuonna Suomessa syntyneitä lapsia 2008 vuoden loppuun saakka. Seurannassa selviää, että hyvinvointi eriytyy. Hyvinvointiongelmat, kuten mielenterveys- sekä toimeentulo-ongelmat ja kouluttamattomuus kasautuvat. Joka viides vuonna 1987 syntynyt on käyttänyt psykiatrian erikoissairaanhoidon palveluita tai psyykenlääkkeitä ennen aikuisikää. Joka viidennellä samasta ikäluokasta ei ole toisen asteen koulutusta. Myös joka neljäs 1987 syntyneistä on kärsinyt toimeentulo-ongelmista tai jäänyt kiinni rötöstelystä. Tulokset kertovat myös ongelmien periytymisestä sukupolvelta toiselle. Lasten ja nuorten hyvinvointi eriytyy voimak-

kaasti heidän vanhempiansa sosioekonomisen aseman ja koulutuksen mukaan. Myös vanhempien taloudelliset ja terveydelliset ongelmat saattavat vaikuttaa lasten myöhempään hyvinvointiin. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut 2013).

Osa nuorista ei jatka opintojaan heti peruskoulun jälkeen. Osa myös keskeyttää opintonsa, selityksenä keskeytykselle on usein ”väärä ala”. Jos mielikuvat koulutusalaista ja todellisuus eivät kohtaa, ei nuorelta löydy motivaatiota opintojen jatkamiseen. Myös heikot työllisyysnäkökymät heikentävät nuorten koulutushalukkuutta. Koulutuksen keskeyttäminen on suurin aloilla, joilla on paljon työttömiä. Nuoren on vaikea löytää motivaatiota kouluttautua alalle, jolta he eivät odota työllistyvänsä. (Lämsä 2009).

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Tutkimusmenetelmä

Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa keskeisiä asioita ovat johtopäätökset aiemmista tutkimuksista, aiemmat teoriat, hypoteesin esittäminen, käsitteiden määrittely, aineiston keruun suunnitelmat, tutkittavien henkilöiden valinta, muuttujien muodostaminen taulukkomuotoon, aineiston saattaminen tilastollisesti käsiteltävään muotoon ja lopuksi päätelmien teko havaintoaineiston tilastolliseen analysointiin perustuen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 136).

Kvantitatiivinen tutkimus etenee vaihe vaiheelta. Tutkimusprosessi alkaa tutkimusongelmasta joka muutetaan kysymyksiksi, joilla kerätään aineisto tutkimusongelman ratkaisemiseksi. (Kananen 2010, 74.) Aineiston keräämiseen käytetään strukturoitua kyselylomaketta. Kvantitatiivinen tutkimus kohdentuu muuttujien mittaamiseen, tilastollisten menetelmien käyttöön ja muuttujien välisten yhteyksien tarkasteluun. (Kankkunen & Vehviläinen - Julkunen 2013, 55.) Kyselylomake on yleisin aineistonkeruumenetelmä jota käytetään kvantitatiivisissa tutkimuksissa. Kyselylomake eli

mittausväline laaditaan tutkimusaiheeseen liittyvän teorian pohjalta. (Kankkunen & Vehviläinen - Julkunen 2013, 114).

Kyselylomake (LIITE 4) laadittiin teorian pohjalta ja siinä suurin osa kysymyksistä on väittämiä, johon opiskelija vastasi omalta kohdaltaan totuudenmukaisesti. Kyselylomakkeessa oli yksi avoin kysymys, jossa kysyttiin vastaajan opiskelualaa. Kysely suoritettiin lokakuussa 2013. Saatekirjeessä (LIITE 3) kyselyyn osallistuville kerrottiin opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet sekä tekijän yhteystiedot.

Kyselylomakkeet toimitettiin eri koulutusalojen ryhmille eri tavoin. Kolmelle ryhmälle allekirjoittanut vastasi kyselyn toteutuksesta, yksi ryhmä sai kyselyt sähköpostin kautta ja lopuille ryhmille lomakkeet toimitettiin koululle. Kyselyn suorittaminen ja lomakkeiden toimitus sovittiin opettajien kanssa erikseen. Kyselyyn vastasi autoalan, liiketalouden, sosiaali- ja terveysalan ja kauneudenhoitoalan opiskelijoita. Otoksiksi muodostui 125.

4.2 Kohdeorganisaatio ja kohderyhmä

Tutkimuksen kohdejoukkona tässä opinnäytetyössä toimi Porin ammattikoulu Winnovan kolmannen vuoden opiskelijat. Tutkija otti yhteyttä eri alojen opettajiin joiden kanssa sovittiin miten kysely suoritetaan. Osa Winnovan kolmannen vuoden opiskelijoista oli kyselyn suorittamishetkellä työssäoppimassa, joten heille kyselyä ei voitu suorittaa.

Tutkimusluvan (LIITE 1/LIITE 2) opinnäytetyön toteutukselle myönsi Winnovan kehityspäällikkö Taina Kivioja syyskuussa 2013.

4.3 Tutkimusaineiston käsittely ja analysointi

Määrällisessä tutkimuksessa tutkimusaineiston kerääminen, tutkimusaineiston käsittely sekä analysointi ja tulkinta ovat erillisiä vaiheita. Aineiston käsittelyllä tarkoitetaan sitä, että lomakkeilla saatu aineisto tarkistetaan, tiedot syötetään sellaiseen muo-

toon tietokoneelle, että sitä voidaan tutkia numeraalisesti taulukko- tai tilasto-ohjelmia apuna käyttäen. (Vilka 2007, 106). Tämän opinnäytetyön käsittelyssä käytettiin apuna Exel pohjaista Tixel-ohjelmaa. Tutkimustulokset esitetään prosentteina ja graafisina kuvioina.

Analyysillä tarkistetaan, pitävätkö tutkimussuunnitelmassa esitetyt oletukset paikkaansa. Määrällisen tutkimuksen analyysin perusmenetelmiä ovat tunnusluvut, ristiintaulukointi ja korrelaatiokerroin. Menetelmä valitaan kysymyksen mukaan. (Vilka 2007, 117-118).

5 TUTKIMUSTULOKSET

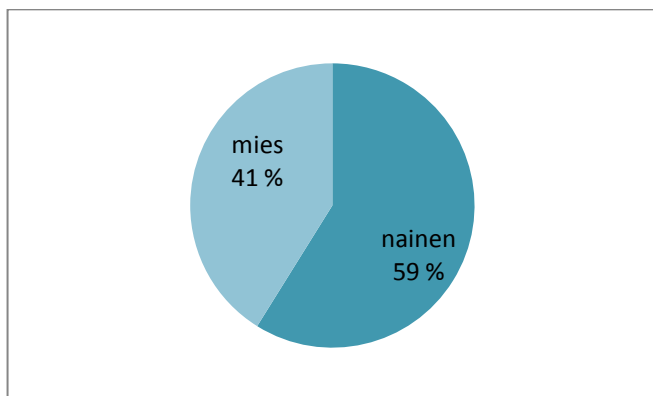
Kyselylomakkeet osoitettiin 125:lle opiskelijalle, joista jokainen palautti lomakkeen, yksi lomake oli täytetty väärin joten se poistettiin ennen tulosten analysointia. Vastausprosentiksi muodostui näin ollen 99. Vastanneista liiketalouden opiskelijoita oli 45 (36%), tieto- ja viestintätekniikan 17 (14%), matkailualan 18 (15%), autoalan 16 (13%), sosiaali- ja terveystieteiden 13 (10%) ja kauneudenhoitoalan 15 (12%). Kyselylomake (LIITE 4) on jaettu kuuteen eri osa-alueeseen. Näitä osa-alueita ovat taustatiedot, perhe, sosiaaliset suhteet ja vapaa-aika, opiskelu, työssäkäynti ja elämisen mielekkyys.

5.1 Taustamuuttujat

Kyselylomakkeen alussa selvitettiin vastaajan taustatietoja. Näihin taustatietoihin kuului vastaajan sukupuoli, ikä, asumismuoto ja parisuhdetilanne.

5.1.1 Sukupuolijakauma

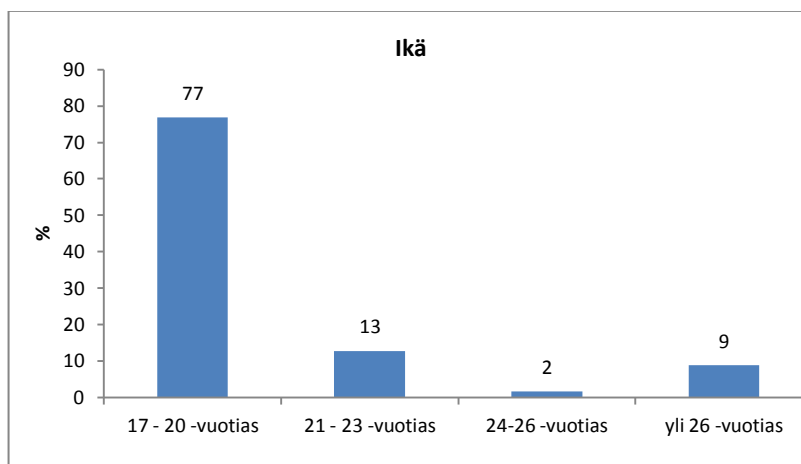
Kyselyyn vastanneista oli 59% (73) naispuolisia ja 41% (51) miespuolisia. Kuvio 1.

Kuvio 1. Sukupuolijakauma

5.1.2 Ikäjakauma

Suurin osa vastaajista eli 77% (95) oli iältään 17- 20 – vuotiaita, 21-23 – vuotiaita oli 13% (16), 24-26 – vuotiaita 2% (2) ja yli 26 – vuotiaita oli 9% (11). Kuvio 2.

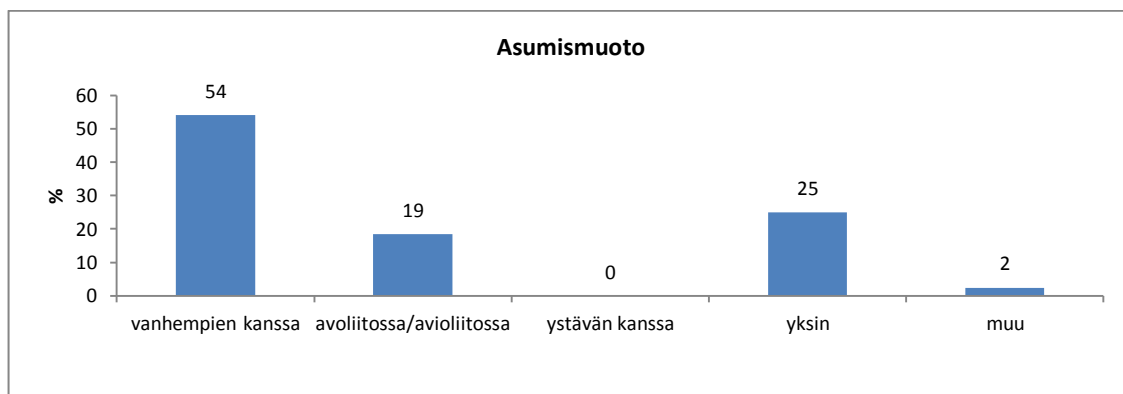

Kuvio 2. Ikäjakauma

5.1.3 Asumismuoto

Vastanneista yli puolet, eli 54% (67) kertoi elävänsä vanhempien tai vanhemman kanssa. Yksin asuvia oli 25% (31) ja avo- tai avioliitossa asuvia oli 19% (23). Ystä-

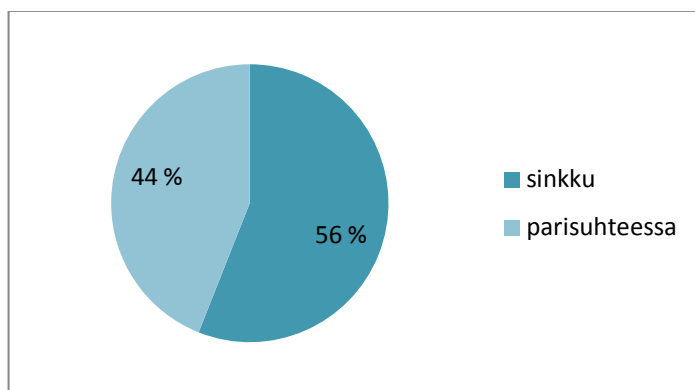
vän kanssa asuvia ei ollut. Vastausvaihtoehdon muu oli valinnut 2% (3) vastanneista, he asuivat joko sisaruksen tai omien lasten kanssa. Kuvio 3.

Kuvio 3. Asumismuoto

5.1.4 Parisuhde

Kyselyyn vastanneista 44% (55) oli parisuhteessa ja 55% (69) ei seurustellut. Kuvio 4.

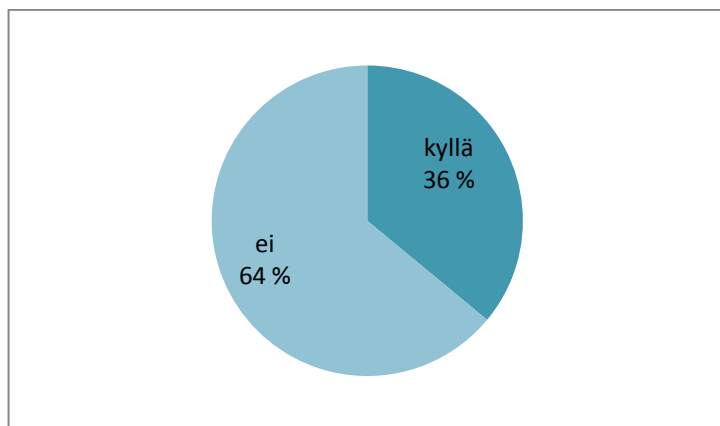

Kuvio 4. Parisuhdetilanne

5.2 Vanhempien eronneisuus ja työllisyys

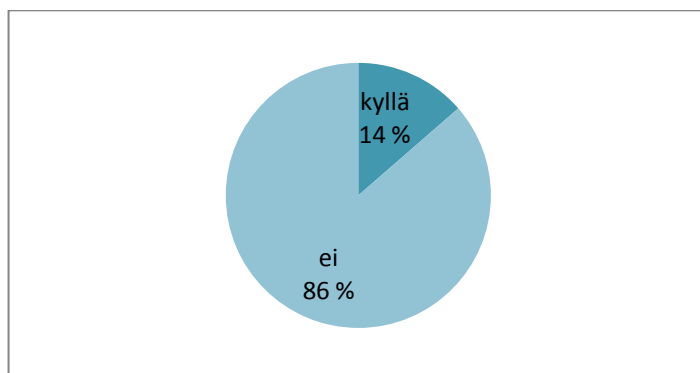
5.2.1 Vanhemmuus

Vastanneista 36% (45) kertoi, että vanhemmat olivat eronneet, suurimmalla osalla 64% (79) vanhemmat olivat yhdessä. Kuvio 5.

Kuvio 5. Vanhempien eronneisuus

Kysyttäessä vanhempien työllisyyttä 86% (107) ilmoitti vanhempiensa/vanhemman olevan työelämässä. Sen sijaan 14% (17) ilmoitti vanhempien/vanhemman olevan työtön. Kuvio 6.

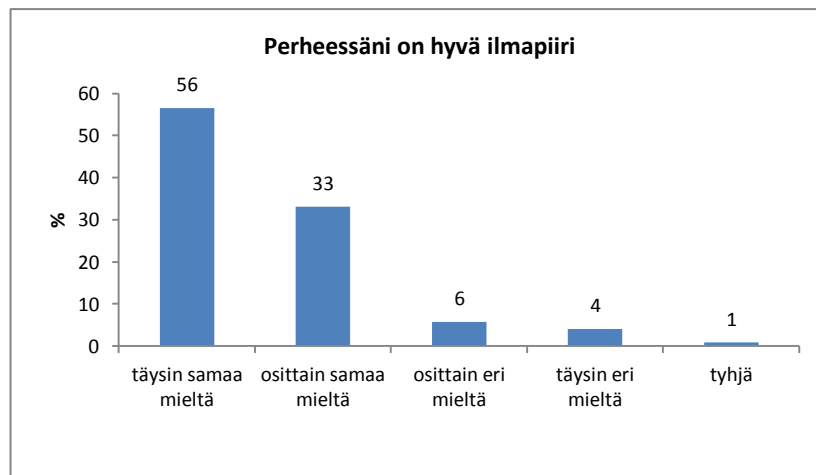

Kuvio 6. Vanhempien työllisyys

5.3 Perhe

5.3.1 Ilmapiiri

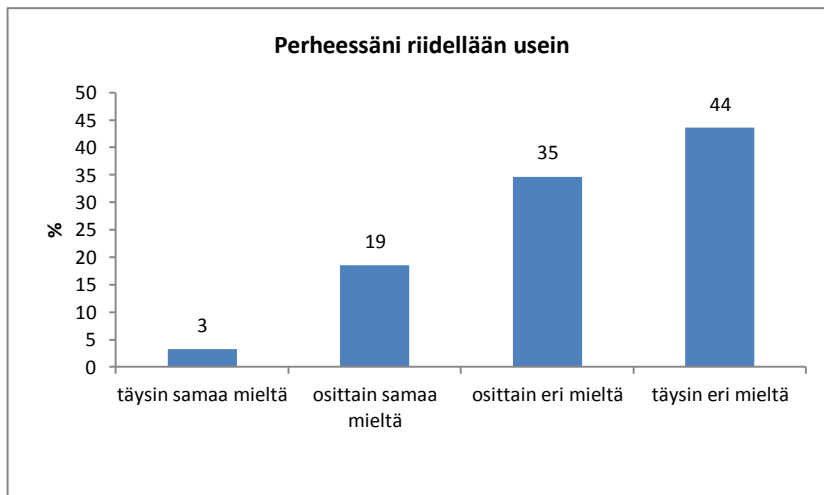
Vastaajista 57% (70) ilmoitti, että perheessä on hyvä ilmapiiri. Osittain samaa mieltä 33% (41), osittain eri mieltä oli 6% (7) ja täysin eri mieltä 4% (5). Yksi prosentti (1) oli jättänyt kysymykseen vastaamatta. Kuvio 7.

Kuvio 7. Perheen ilmapiiri

5.3.2 Riittäisyys

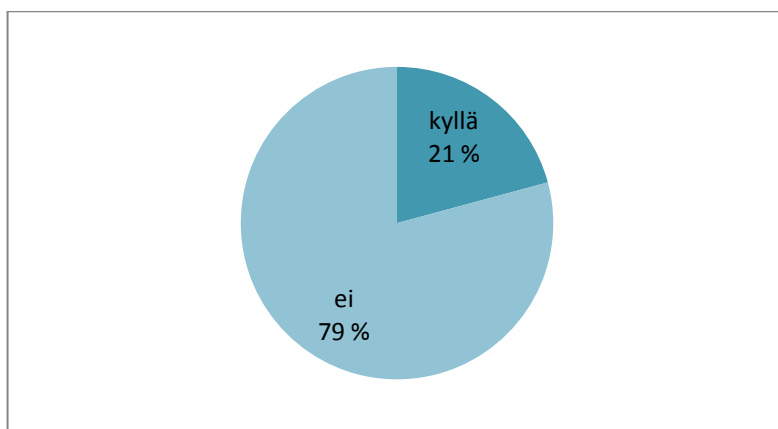
Vastaajista 3% (4) ilmoitti, että perheessä riidellään usein, osittain samaa mieltä 19% (23), osittain eri mieltä 35% (43). Vastaajista suuri osa 44% (54) oli täysin eri mieltä. Kuvio 8.

Kuvio 8. Riitaisuus

5.3.3 Sairastuneisuus

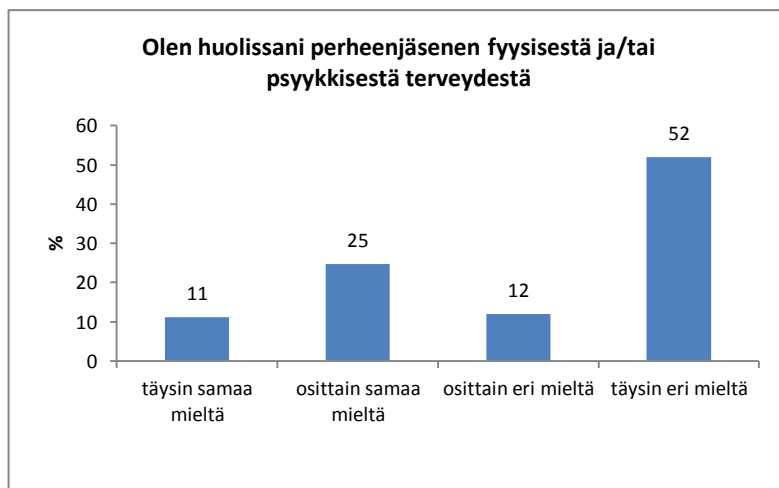
Kysymykseen perheessäni on vakavaa sairautta vastaajista 21% (26) vastasi kyllä ja 79% (99) ei. Kuvio 9.

Kuvio 9. Perheessäni on vakavaa sairautta

5.3.4 Huoli perheenjäsenen sairaudesta

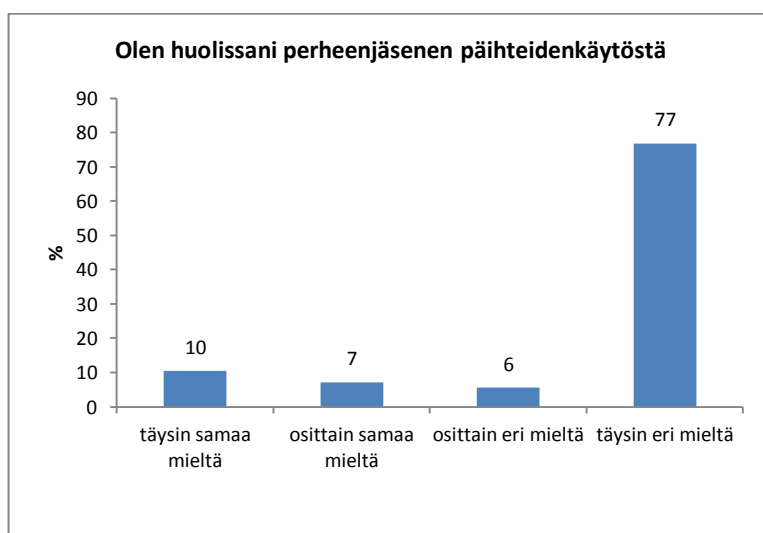
Perheenjäsenen fyysisestä/psykkisestä terveydestä ilmoitti olevansa huolissaan 11% (14). Osittain samaa mieltä oli 25% (31), osittain eri mieltä 12% (15) ja täysin eri mieltä 52% (64). Kuvio 10.

Kuvio 10. Huoli perheenjäsenen fyysisestä ja/tai psyykkisestä terveydestä

5.3.5 Huoli perheenjäsenen päihteidenkäytöstä

Perheenjäsenen päihteidenkäytöstä 10% (13) ilmoitti olevansa huolissaan. Osittain samaa mieltä oli 7% (9), osittain eri mieltä 6% (7) ja täysin eri mieltä 77% (95). Kuvio 11.

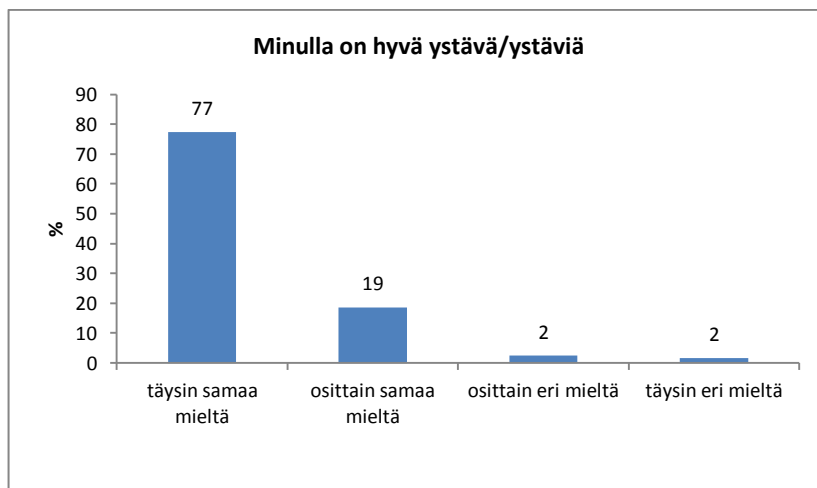

Kuvio 11. Huoli perheenjäsenen päihteidenkäytöstä

5.4 Sosiaaliset suhteet ja vapaa-aika

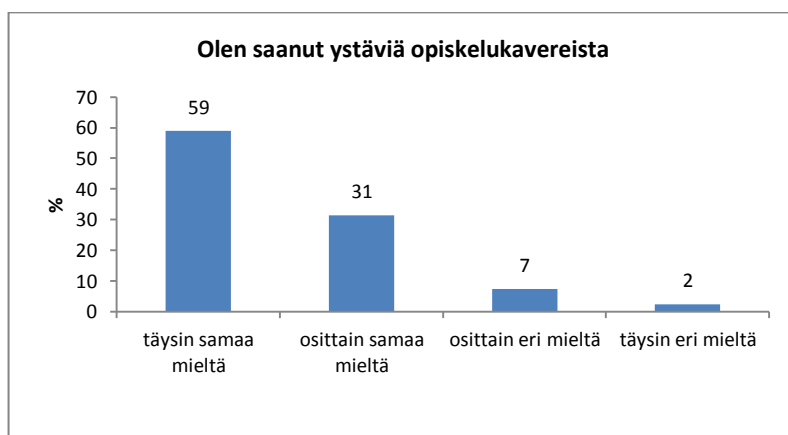
5.4.1 Sosiaaliset suhteet

Vastaajista 77% (96) ilmoitti, että heillä on hyvä ystävä/ystäviä. Osittain samaa mieltä oli 17% (23), osittain eri mieltä 2% (3) ja täysin eri mieltä 2% (2). Kuvio 12.

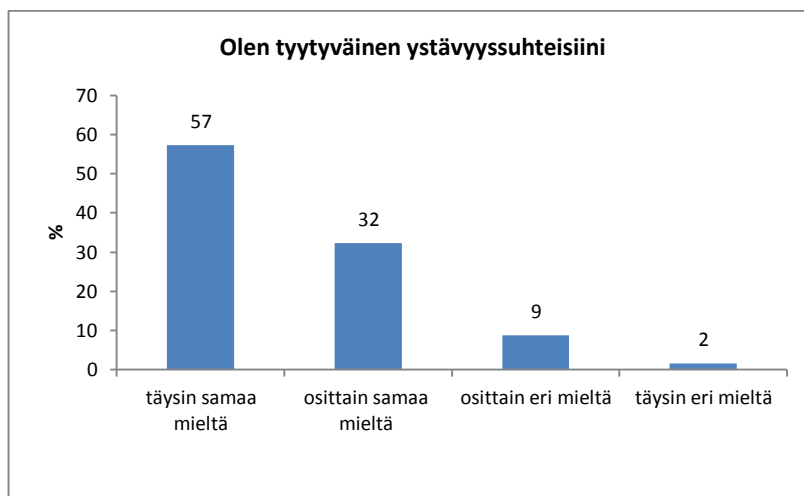
Kuvio 12. Minulla on hyvä ystävä/ystäviä

Vastaajista 59% (73) oli saanut ystäviä opiskelukavereista. Osittain samaa mieltä oli 31% (43), osittain eri mieltä 7% (9) ja täysin eri mieltä 2% (3) Kuvio 13.

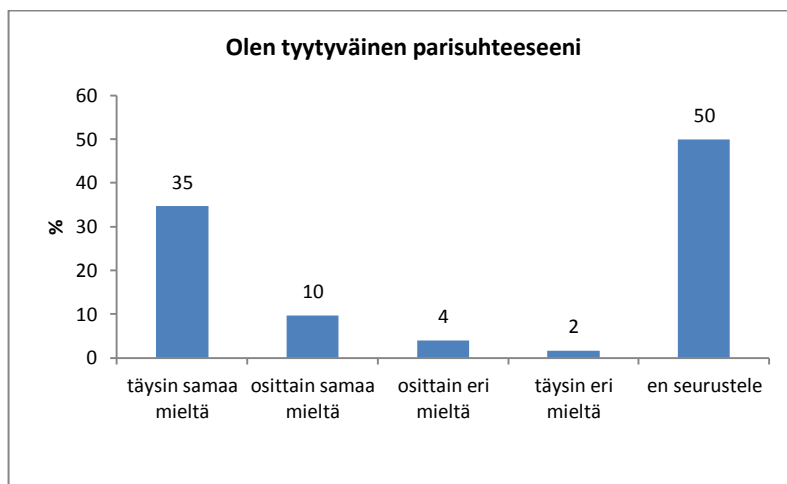
Kuvio 13. Olen saanut ystäviä opiskelukavereista

Vastaajista 57% (7) oli täysin tyytyväisiä ystävyysuhteisiinsa, osittain samaa mieltä oli 32% (40), osittain eri mieltä 9% (11) ja täysin eri mieltä 2% (2). Kuvio 14.

Kuvio 14. Olen tyytyväinen ystävyysuhteisiini

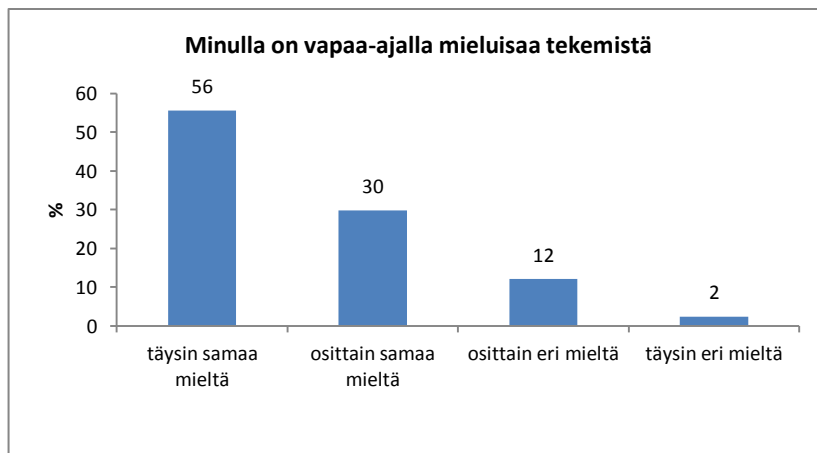
Vastaajista 35% (43) oli tyytyväinen parisuhteeseensa. Osittain samaa mieltä oli 10% (12), osittain eri mieltä 4% (5), täysin eri mieltä 2% (2) ja vastanneista 50% (62) ei seurustellut. Kuvio 15.

Kuvio 15. Olen tyytyväinen parisuhteeseeni

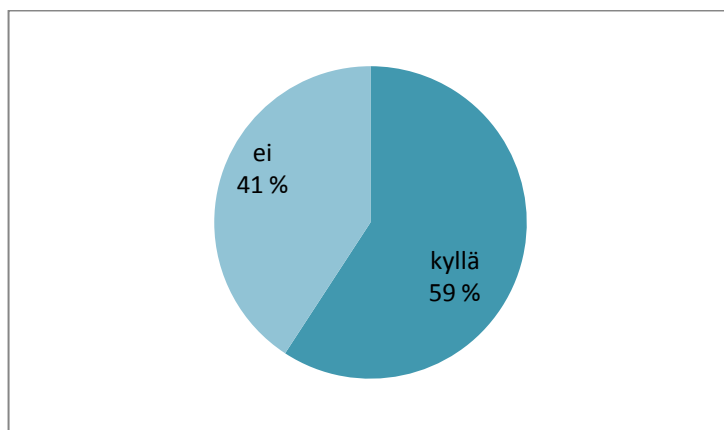
5.4.2 Vapaa-aika

Vastaajista 56 prosentilla (69) oli vapaa-ajalla mieluisaa tekemistä. Osittain samaa mieltä oli 30% (37), osittain eri mieltä 12% (15) ja täysin eri mieltä 2% (2). Kuvio 16.

Kuvio 16. Minulla on vapaa-ajalla mieluisaa tekemistä

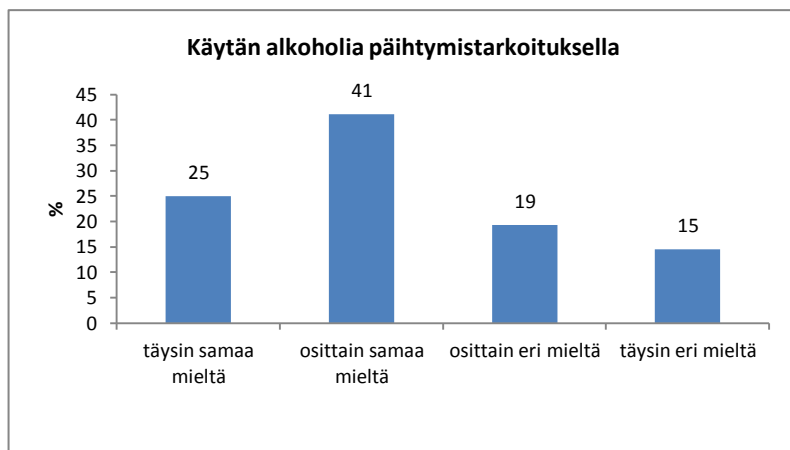
Kysyttäessä onko opiskelijalla aktiivi harrastus 59% (73) vastasi kyllä, 41% (51) vastasi ei. Kuvio 17.

Kuvio 17. Minulla on aktiivi harrastus

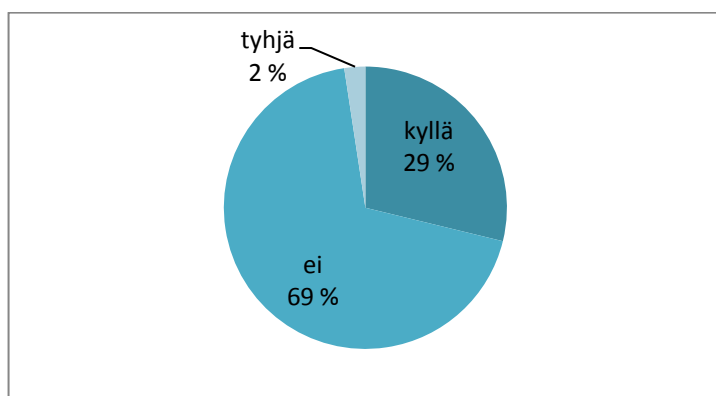
5.4.3 Päihteidenkäyttö

Vastaajista 25% (31) käytti alkoholia päihtymistarkoituksella. Osittain samaa mieltä oli 41% (51), osittain eri mieltä 19% (24) ja täysin eri mieltä 15% (18). Kuvio 18.

Kuvio 18. Päihteidenkäyttö

Huumausaineita oli kokeillut 29% (36) vastaajista. Huumausaineita ei ole kokeillut 69% (86) vastaajista ja 2% (2) jätti vastaamatta kysymykseen. Kuvio 19.

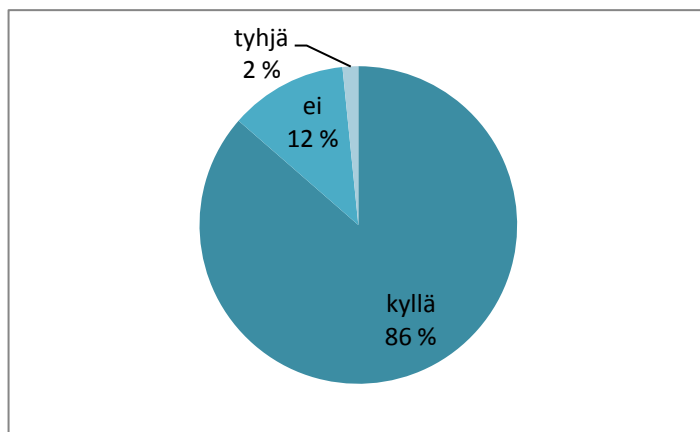

Kuvio 19. Olen kokeillut huumausaineita

5.5 Opiskelu

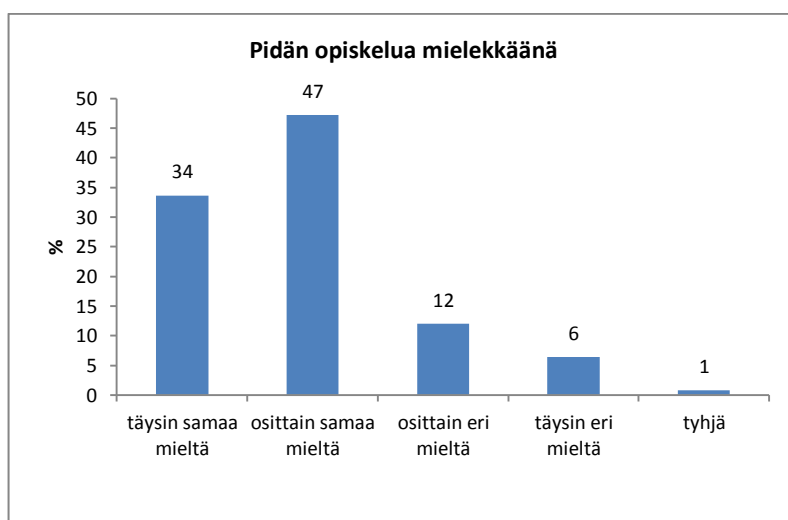
5.5.1 Opintojen mielekkyys

Vastaajista 86% (107) pääsi haluamalleen opiskelulinjalle kun taas 12% (15) vastaajista ei päässyt ensisijaisesti haluamalleen opiskelulinjalle. Tyhjäksi vastausvaihtoehdon oli jättänyt 2% (2). Kuvio 20.

Kuvio 20. Pääsin ensisijaisesti haluamalleni opiskelulinjalle

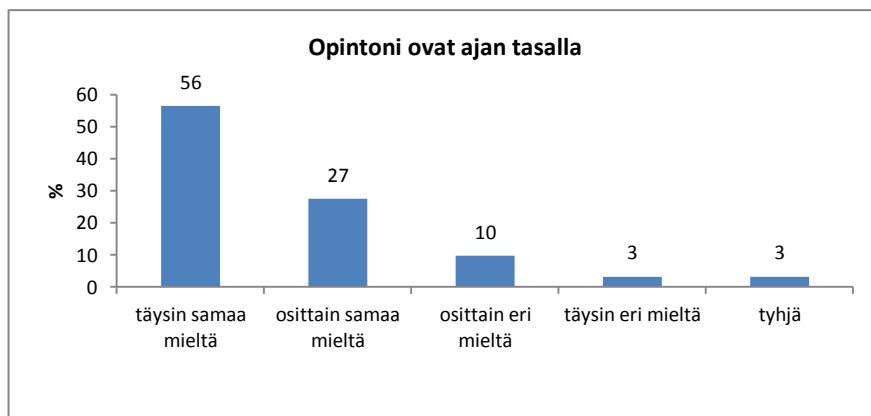
Vastaajista 34% (42) piti opiskelua mielekkäänä. Osittain samaa mieltä tästä oli 47% (58), osittain eri mieltä 12% (15), täysin eri mieltä 6% (8) ja vastaamatta jätti 1% (1).
Kuvio 21.

Kuvio 21. Pidän opiskelua mielekkäänä

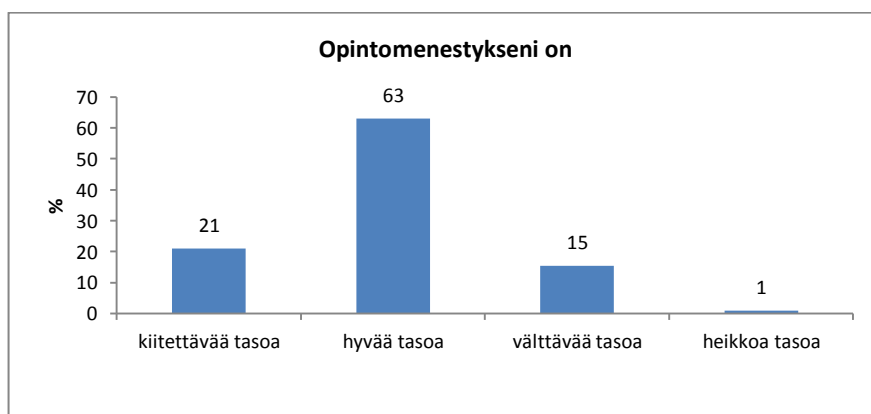
5.5.2 Opintojen ajantasaisuus ja opintomenestys

Vastaajista 56% (70) ilmoitti opintojensa olevan ajan tasalla. Osittain samaa mieltä oli 27% (34), osittain eri mieltä 10% (12), täysin eri mieltä 3% (4) ja vastaamatta jätti 3% (4). Kuvio 22.

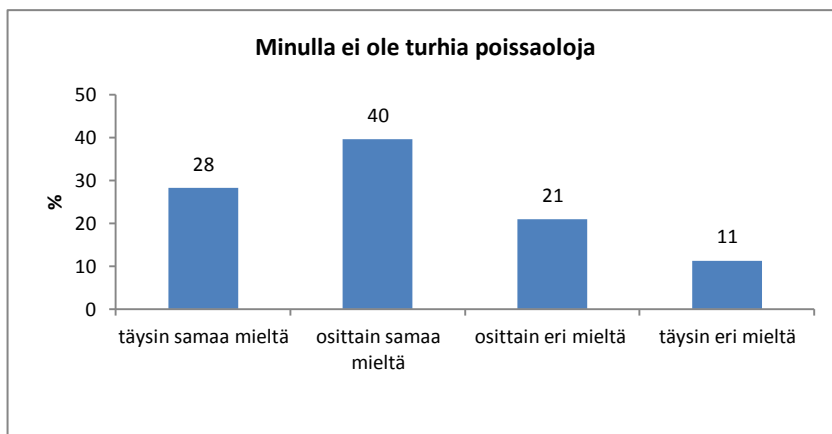
Kuvio 22. Opintoni ovat ajan tasalla

Kysyttäessä opintomenestystä 21% (26) vastasi sen olevan kiitettävää tasoa, 63% (78) hyvää tasoa, 15% (19) välttävää tasoa ja 1% (1) heikkoa tasoa. Kuvio 23.

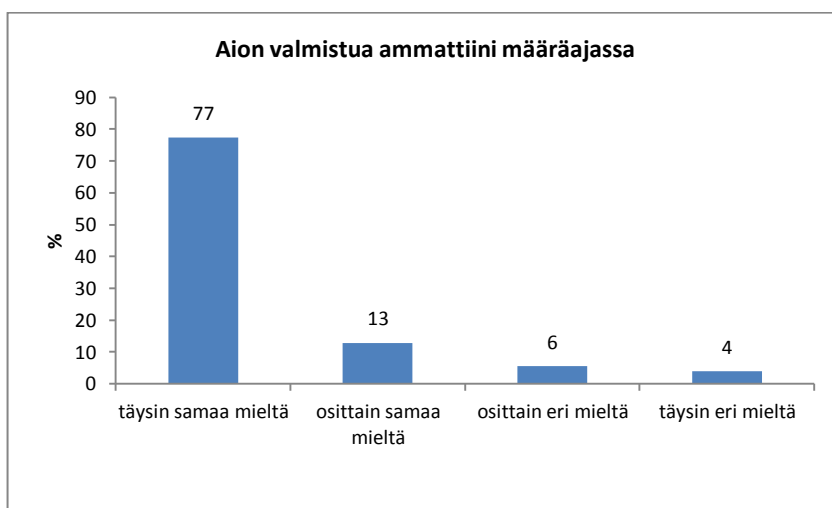
Kuvio 23. Opintomenestys

Turhia poissaoloja ei ollut 28 prosentilla (35) vastaajista. Osittain samaa mieltä oli 40% (49), osittain erimieltä 21% (26) ja täysin eri mieltä 11% (14). Kuvio 24.

Kuvio 24. Minulla ei ole turhia poissaoloja

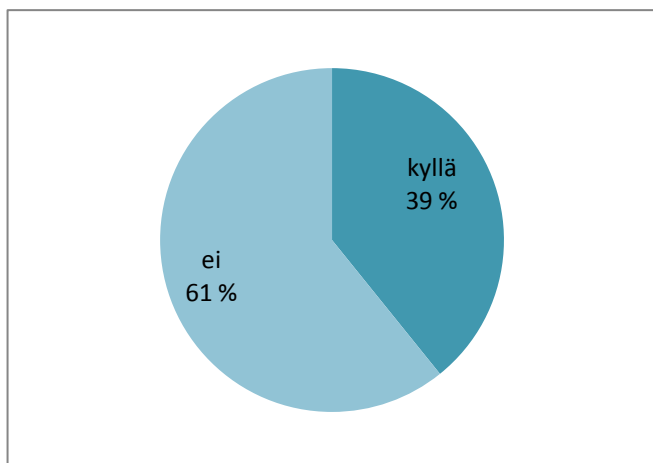
Vastaajista 77% (96) aikoi valmistua ammattiin määräajassa. Osittain samaa mieltä oli 13% (18), osittain eri mieltä 6% (7) ja täysin eri mieltä 4% (5). Kuvio 25.

Kuvio 25. Aion valmistua ammattiini määräajassa

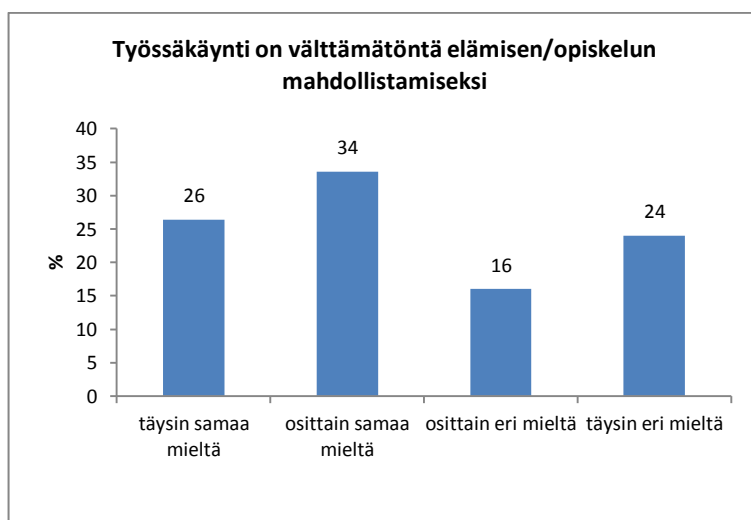
5.6 Työssäkäynti

Kyselyyn vastanneista 39% (48) kävi töissä ja enemmistö 61% (76) ei käynyt töissä opiskelun ohella. Kuvio 26.

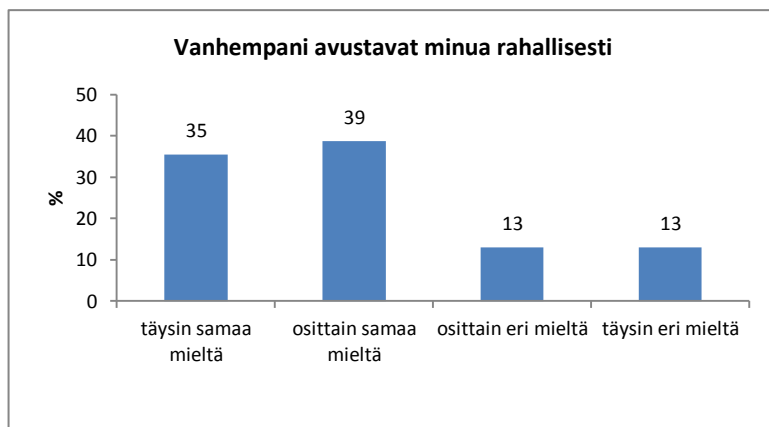
Kuvio 26. Käyn töissä opiskelun ohessa

Vastajista 26% (32) oli sitä mieltä, että työssäkäynti on välttämätöntä elämisen/opiskelun mahdollistamiseksi. Osittain samaa mieltä oli 34% (42), osittain eri mieltä 16% (20) ja täysin eri mieltä 24 % (30). Kuvio 27.

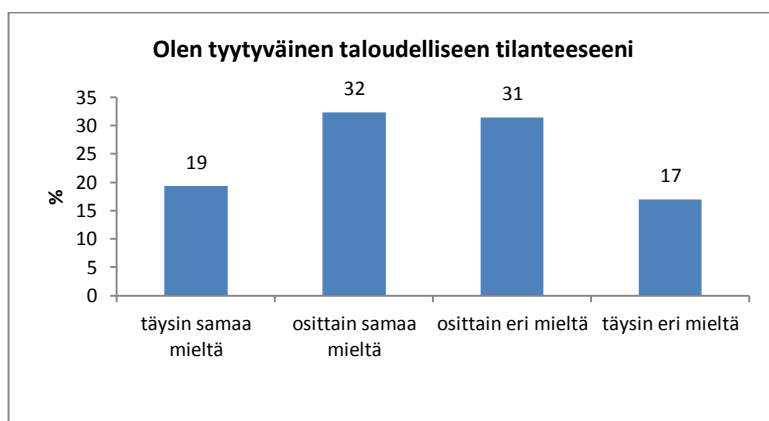
Kuvio 27. Työssäkäynti on välttämätöntä elämisen/opiskelun mahdollistamiseksi

Vanhemmat avustivat rahallisesti 35 prosenttia (44) vastanneista. Osittain samaa mieltä oli 39% (48), osittain eri mieltä 13% (16) ja täysin eri mieltä 13% (16). Kuvio 28.

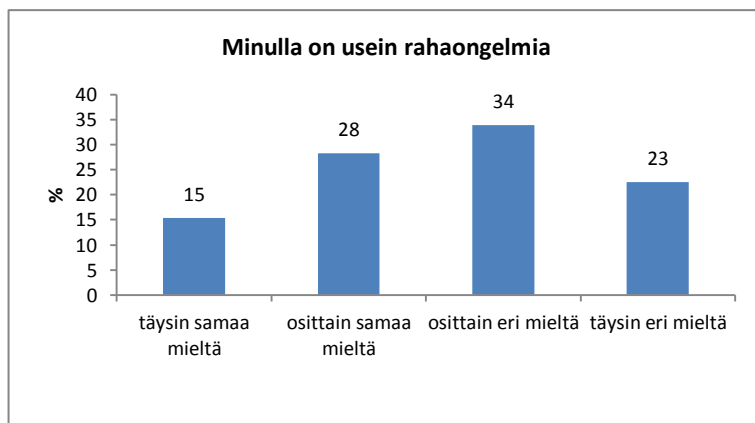
Kuvio 28. Vanhempani avustavat minua rahallisesti

Vastanneista 19% (24) ilmoitti olevansa tyytyväinen taloudelliseen tilanteeseensa. Osittain samaa mieltä oli 32% (40), osittain eri mieltä 31% (39) ja täysin eri mieltä 17% (21). Kuvio 29.

Kuvio 29. Olen tyytyväinen taloudelliseen tilanteeseeni

Vastaajista 15% (19) ilmoitti, että heillä on usein rahaongelmia. Osittain samaa mieltä oli 28% (35), osittain eri mieltä 34% (42) ja täysin eri mieltä 23% (28). Kuvio 30.

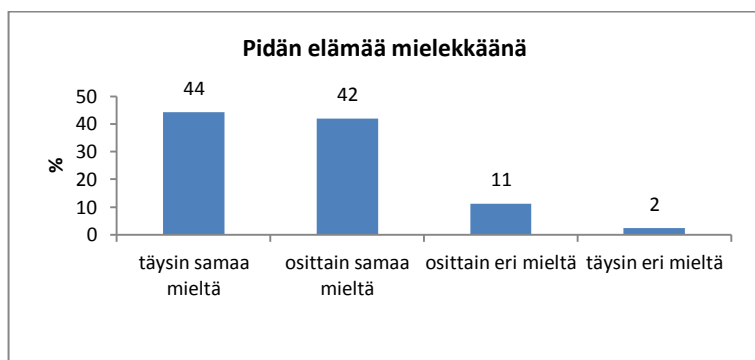

Kuvio 30. Minulla on usein rahaongelmia

5.7 Elämänhallinnan tunne

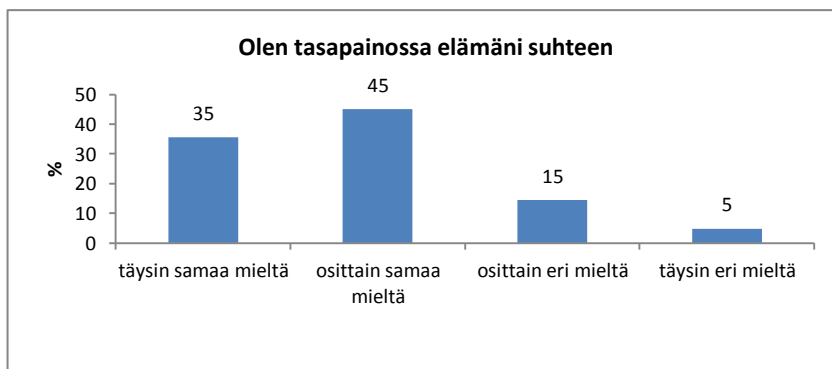
5.7.1 Elämän mielekkyys ja haasteet

Kyselyyn vastanneista 44% (55) piti elämää mielekkäänä. Osittain samaa mieltä oli 41% (52), osittain eri mieltä 11% (14) ja täysin eri mieltä 2% (3). Kuvio 31.

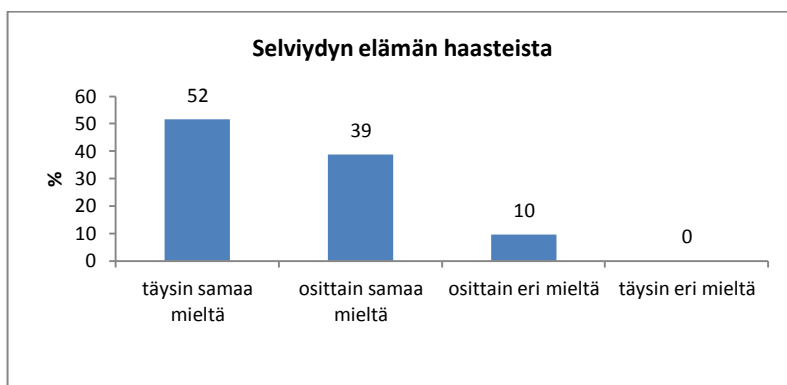
Kuvio 31. Pidän elämää mielekkäänä

Vastaaajista 35% (44) kertoi olevansa tasapainossa elämänsä suhteen. Osittain samaa mieltä oli 45% (56), osittain eri mieltä 15% (18) ja täysin eri mieltä oli 5% (6). Kuvio 32.

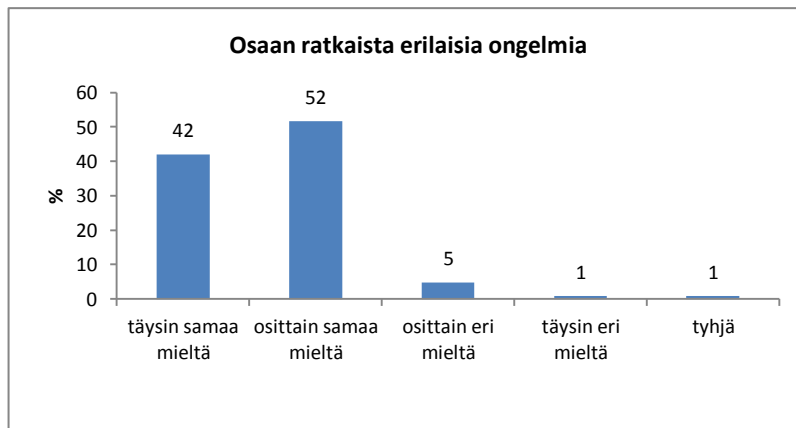
Kuvio 32. Olen tasapainossa elämäni suhteen

Vastaajista 52% (64) ilmoitti selviävänsä elämän haasteista. Osittain samaa mieltä oli 39% (48), osittain eri mieltä 10% (12) ja täysin eri mieltä 0%. Kuvio 33.

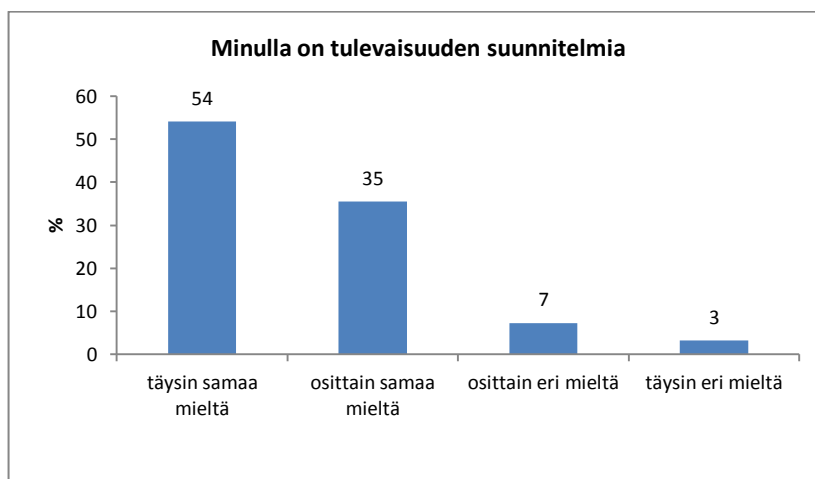
Kuvio 33. Selviydyn elämän haasteista

Vastaajista 42% (52) ilmoitti osaavansa ratkaista erilaisia ongelmia. Osittain samaa mieltä oli 52% (64), osittain eri mieltä 5% (6), täysin eri mieltä 1% (1) ja yksi prosentti (1) jättänyt vastaamatta kysymykseen. Kuvio 34.

Kuvio 34. Osaan ratkaista erilaisia ongelmia

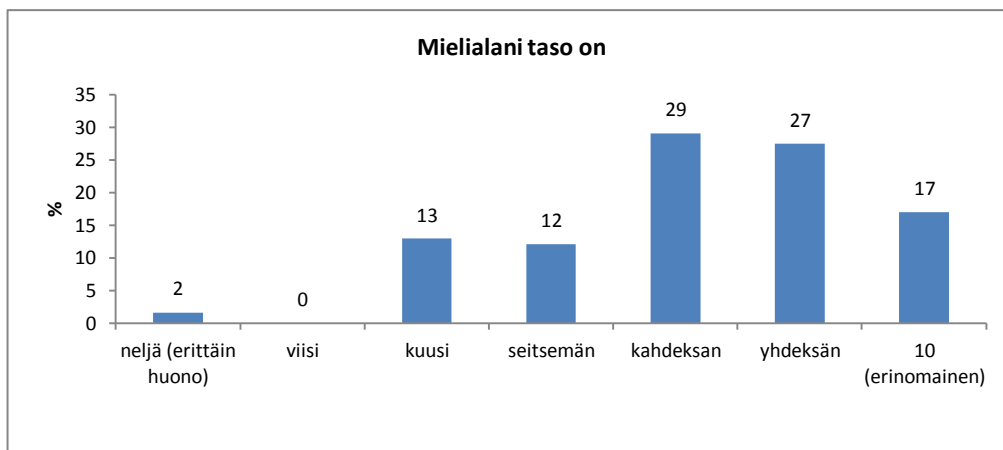
Tulevaisuuden suunnitelmia oli 54 prosentilla (67) vastaajista. Osittain samaa mieltä oli 35% (44), osittain eri mieltä 7% (9) ja täysin eri mieltä 3% (4). Kuvio 35.

Kuvio 35. Minulla on tulevaisuuden suunnitelmia

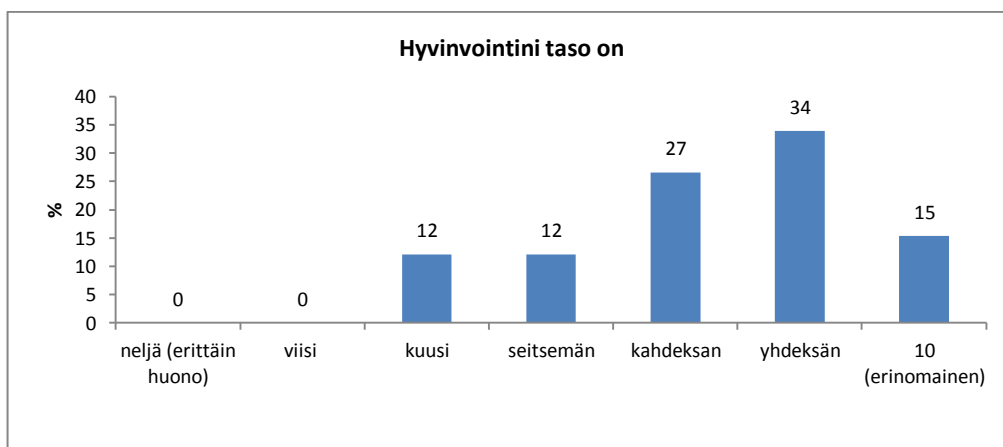
5.7.2 Mieliala, hyvinvointi ja terveys

Kysyttäessä mielialan tasoa 17% (21) vastasi 10 erittäin hyvä, 27% (34) vastasi yhdeksän, kahdeksan 29% (36), seitsemän 12% (15), kuusi 13% (16), viisi 0% ja neljä eli erittäin huono 2% (2). Kuvio 36.

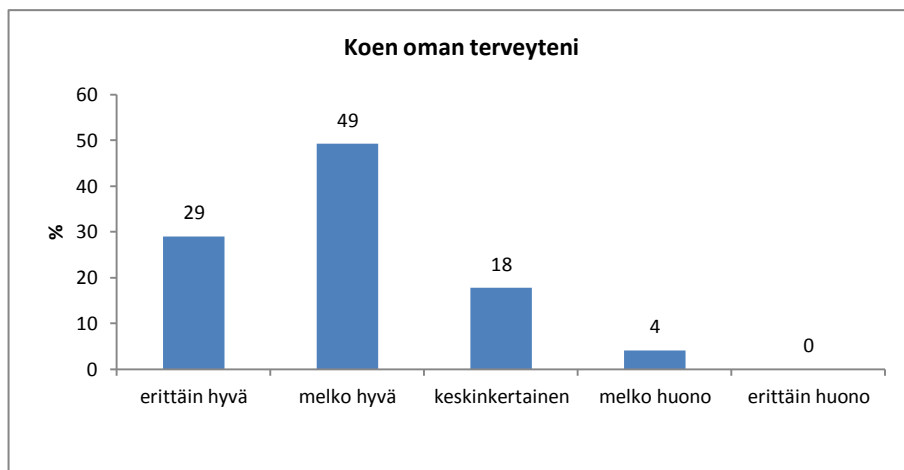
Kuvio 36. Mielialani taso

Kysyttäessä hyvinvoinnin tasoa 15% (19) vastasi 10 erittäin hyvä, 34% (42) vastasi yhdeksän, kahdeksan vastasi 27% (33), seitsemän 12% (15), kuusi 12% (15), viisi 0% ja neljä eli erittäin huono 0% . Kuvio 37.

Kuvio 37. Hyvinvointini taso

Kysyttäessä miten vastaaja kokee oman terveytensä 29% (36) vastasi erittäin hyvä, 49% (61) melko hyvä, 18% (22) keskinkertainen, 4% (5) melko huono ja 0% vastasi erittäin huono. Kuvio 38.

Kuvio 38. Koen oman terveyteni

5.8 Tulosten ristiintaulukointi

Tuloksista suoritettiin ristiintaulukointi, tässä osiossa raportoidaan vain ne yhteydet joilla oli tilastollista merkitsevyyttä.

Ristiintaulukoinnin tuloksena seuraavilla tekijöillä oli tilastollista merkitsevyyttä.

5.8.1 Sukupuoli

Sukupuolella oli tilastollista merkitystä taitoon ratkaista erilaisia ongelmia, miesopiskelijat osaavat ratkaista erilaisia ongelmia heikommin kuin naisopiskelijat (P-arvo = 0,0031). Taulukko 1.

Taulukko 1. Sukupuoli

Sukupuoli		P - arvo
Sukupuoli	Erilaisten ongelmien ratkaisu	0,0031

5.8.2 Perhesuhteet

Vanhempien työttömyydellä oli tilastollinen yhteys oman opiskelun mielekkyyden kokemiseen (P-arvo = 0,0073). Perheen ilmapiirillä oli erittäin merkittävä yhteys opiskelijan valmistumiseen opetussuunnitelman mukaisesti (P = 0,000) ja elämän mielekkyyden kokemiseen (P = 0,0053). Samoin perheen ilmapiiri vaikutti tilastollisesti merkitsevästi elämän haasteista selviytymiseen (P = 0,0052) ja tulevaisuuden suunnitelmien olemassaoloon (P = 0,0013). Perheen ilmapiiri vaikutti myös siihen, millaiseksi opiskelija koki oman terveytensä (P = 0,000). Mikäli perheessä oli vakavaa sairautta, oli sillä yhteys opiskelun mielekkyyden kokemiseen (P = 0,0098). Taulukko 2.

Taulukko 2. Perhesuhteet

Perhesuhteet		p-arvo
Vanhempien työttömyys	Opiskelun mielekkyys	0,0073
Perheen ilmapiiri	Opintojen valmistuminen	0,000
Perheen ilmapiiri	Elämän mielekkyys	0,0053
Perheen ilmapiiri	Elämän haasteista selviytyminen	0,0052
Perheen ilmapiiri	Omat tulevaisuuden suunnitelmat	0,0013
Perheen ilmapiiri	Oma terveys	0,000
Perheessä vakava sairaus	Opiskelun mielekkyys	0,0098

5.8.3 Päihteiden käyttö

Opiskelijan päihteiden käytöllä oli vahva yhteys opiskeluun liittyviin poissaoloihin (P = 0,0009). Mikäli opiskelija oli huolissaan jonkun perheenjäsenen päihteidenkäytöstä, vaikutti se erittäin merkitsevästi hänen omaan tasapainoonsa elämän suhteen (P = 0,0004) ja omiin tulevaisuuden suunnitelmiin (P = 0,0059). Taulukko 3.

Taulukko 3. Päihteiden käyttö

Päihteiden käyttö		p-arvo
Perheenjäsenen päihdeongelma	Oma tasapaino	0,0004
Perheenjäsenen päihdeongelma	Omat tulevaisuuden suunnitelmat	0,0059

Oma päihteiden käyttö	Poissaolo koulusta	0,0009
-----------------------	--------------------	--------

5.8.4 Opiskelu

Mikäli opiskelija oli päässyt ensisijaisesti valitsemaalleen opiskelulinjalle, oli sillä yhteys määräajassa valmistumiseen. ($P = 0,0043$). Jos opiskelija koki elämänsä yleensä mielekkäänä, oli sillä erittäin suuri yhteys opiskelun mielekkäänä kokemiseen ($P = 0,0002$), kuten myös oman elämän tasapainolla ($P = 0,0002$). Myös kokemus elämän haasteista selviytymiseen vaikutti erittäin paljon opiskelun mielekkyyteen ($P = 0,0006$) kuin myös valmiit tulevaisuuden suunnitelmat ($P = 0,0063$). Henkilökohtaisella hyvinvoinnin tasolla oli ymmärrettävästi myös yhteys opiskelun mielekkyyteen ($P = 0,0048$). Taulukko 4.

Taulukko 4. Opiskelu

Opiskelu		p-arvo
Ensisijainen opiskelulinja	Määräajassa valmistuminen	0,0043
Opiskelun mielekkyys	Elämän mielekkyys	0,0002
Opiskelun mielekkyys	Oman elämän tasapaino	0,0002
Opiskelun mielekkyys	Elämän haasteista selviytyminen	0,0006
Opiskelun mielekkyys	Tulevaisuuden suunnitelmat	0,0063
Opiskelun mielekkyys	Oma hyvinvointi	0,0048

5.8.5 Ystävyysuhteet

Jos opiskelijalla oli hyvä ystävä tai ystäviä, oli sillä erittäin suuri merkitys elämän mielekkäänä kokemiseen ($P = 0,0005$), elämän suhteen tasapainossa olemiseen ($P = 0,000$) sekä taitoon ratkaista erilaisia ongelmia ($P = 0,000$). Mikäli opiskelijalla oli hyvä ystävä/ystäviä, oli sillä myös merkitystä opiskelijan mielialaan ($P = 0,000$) ja hyvinvointiin ($P = 0,0008$). Taulukko 5.

Mikäli opiskelija oli saanut ystäviä opiskelukavereista, oli sillä erittäin merkitsevä yhteys elämän mielekkäänä pitämiseen ($P = 0,000$), kuten myös oman elämän suhteen tasapainossa olemiseen ($P = 0,000$). Jos opiskelija oli saanut ystäviä opiskelukavereista, vaikutti se erittäin paljon elämän haasteista selviytymiseen ($P = 0,000$) ja erilaisten ongelmien ratkaisukykyyn ($P = 0,000$). Myös mielialaan ($P = 0,000$), hyvinvointiin ($P = 0,000$) ja oman terveyden hyvänä kokemiseen ($P = 0,0054$) vaikutti se, onko opiskelija ystäväystynyt opiskelutovereiden kanssa. Taulukko 5.

Mikäli vastaaja oli tyytyväinen ystävyysuhteisiinsa, oli sillä erittäin merkittävä yhteys elämän mielekkäänä pitämiseen ($P = 0,000$), hän oli tasapainossa elämänsä suhteen ($P = 0,000$), selviytyi hyvin elämän haasteista ($P = 0,000$) ja osasi myös ratkaista erilaisia ongelmia ($P = 0,000$), yhteyttä oli tämän kaiken lisäksi myös tulevaisuuden suunnitelmien olemassaoloon ($P = 0,0021$). Tyytyväisyys ystävyysuhteisiin vaikutti erittäin merkitsevästi myös opiskelijan kokemukseen omasta mielialastaan ($P = 0,000$), hyvinvoinnistaan ($P = 0,000$) sekä omasta terveydentilastaan ($P = 0,0001$). Taulukko 5.

Opiskelijan ollessa tyytyväinen parisuhteeseensa, oli sillä yhteyttä myös elämän mielekkäänä kokemiseen ($P = 0,0012$). Taulukko 5.

Taulukko 5. Ystävyysuhteet

Ystävyysuhteet		p-arvo
Hyvä ystävä/ystäviä	Elämän mielekkyys	0,0005
Hyvä ystävä/ystäviä	Oman elämän tasapaino	0,000
Hyvä ystävä/ystäviä	Ongelmienratkaisukyky	0,000
Hyvä ystävä/ystäviä	Oma mieliala	0,000
Hyvä ystävä/ystävä	Oma hyvinvointi	0,0008
Ystäviä opiskelukavereista	Elämän mielekkyys	0,000
Ystäviä opiskelukavereista	Oman elämän tasapaino	0,000
Ystäviä opiskelukavereista	Elämän haasteista selviytyminen	0,000
Ystäviä opiskelukavereista	Ongelmienratkaisukyky	0,000
Ystäviä opiskelukavereista	Oma mieliala	0,000
Ystäviä opiskelukavereista	Oma hyvinvointi	0,000
Ystäviä opiskelukavereista	Oma terveys	0,0054
Tyytyväisyys ystävyysuhteisiin	Elämän mielekkyys	0,000

Tyytyväisyys ystävyys-suhteisiin	Oman elämän tasapaino	0,000
Tyytyväisyys ystävyys-suhteisiin	Elämän haasteista selviytyminen	0,000
Tyytyväisyys ystävyys-suhteisiin	Ongelmienratkaisukyky	0,000
Tyytyväisyys ystävyys-suhteisiin	Tulevaisuuden suunnitelmat	0,0021
Tyytyväisyys ystävyys-suhteisiin	Oma mieliala	0,000
Tyytyväisyys ystävyys-suhteisiin	Oma hyvinvointi	0,000
Tyytyväisyys ystävyys-suhteisiin	Oma terveydentila	0,0001
Tyytyväisyys parisuhteeseen	Elämän mielekkyys	0,0012

5.8.6 Vapaa-aika ja harrastukset

Jos opiskelijalla oli vapaa-ajalla mieluisaa tekemistä, oli sillä erittäin suuri merkitys elämän mielekkäänä pitämiseen ($P = 0,000$), kuin myös elämän suhteen tasapainossa olemiseen ($P = 0,000$). Mikäli opiskelijalla oli vapaa-ajallaan mieluisaa tekemistä, oli sillä merkittävää yhteyttä oman mielialan hyväksi kokemiseen ($P = 0,004$) kuin myös hyvinvoinnin hyväksi kokemiseen ($P = 0,000$). Mikäli opiskelijalla oli aktiivi harrastus, oli sillä yhteyttä elämän haasteista selviytymiseen ($P = 0,0065$). Taulukko 6.

Taulukko 6. Vapaa-aika ja harrastukset

Vapaa-aika ja harrastukset		p-arvo
Vapaa-ajalla mieluisaa tekemistä	Elämän mielekkyys	0,000
Vapaa-ajalla mieluisaa tekemistä	Oman elämän tasapaino	0,000
Vapaa-ajalla mieluisaa tekemistä	Oma mieliala	0,0004
Vapaa-ajalla mieluisaa tekemistä	Oma hyvinvointi	0,000
Aktiivi harrastus	Elämän haasteista selviytyminen	0,0065

5.8.7 Taloudellinen tilanne

Jos opiskelija oli tyytyväinen taloudelliseen tilanteeseensa, oli sillä erittäin suuri merkitys elämän mielekkäänä pitämiseen ($P = 0,000$), kuin myös elämän suhteen tasapainossa olemiseen ($P = 0,0001$). Tyytyväisyydellä taloudelliseen tilanteeseen, oli yhteyttä myös opiskelijan hyvän terveydentilan kokemiseen ($P = 0,0062$). Opiskeli-

jat, joilla oli usein rahaongelmia, eivät pitäneet elämää kovin mielekkäänä ($P = 0,0015$). Mikäli opiskelijalla ei ollut rahaongelmia, oli sillä merkittävä yhteys tasapainoon elämän suhteen ($P = 0,0002$) sekä oman hyvinvoinnin hyväksi kokemiseen ($P = 0,0023$). Taulukko7.

Taulukko 7. Taloudellinen tilanne

Taloudellinen tilanne		p-arvo
Tyytyväisyys taloudelliseen tilanteeseen	Elämän mielekkyys	0,000
Tyytyväisyys taloudelliseen tilanteeseen	Oman elämän tasapaino	0,0001
Tyytyväisyys taloudelliseen tilanteeseen	Oma terveys	0,0062
Usein rahaongelmia	Elämän mielekkyys	0,0015
Usein rahaongelmia	Oman elämän tasapaino	0,0002
Usein rahaongelmia	Oma hyvinvointi	0,0023

6 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Tutkimuksen validius tarkoittaa tutkimuksen kykyä mitata sitä, mitä tutkimuksessa oli tarkoituskin mitata. Validius on hyvä silloin, kun tutkija ei ole joutunut käsitteiden tai kysymysten kohdalla harhaan ja systemaattiset virheet puuttuvat. Validiutta tutkittaessa tarkastellaan teorian arkikielisyttä, mittarin kysymysten ja vastausten ymmärrettävyyttä ja mittarin toimivuutta ja epätarkkuutta. (Vilka 2007, 150)

Tutkimuksen reliabelius tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta, eli tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia (Hirsjärvi 2009, 231). Tutkimuksen reabilitetilla tarkoitetaan tutkimuksen luotettavuutta ja tarkkuutta. Tarkkuudella tarkoitetaan, että tutkimukseen ei sisälly satunnaisvirheitä. Luotettavuutta ja tarkkuutta tutkittaessa tarkastellaan tutkimuksen otoskokoa ja laatua, vastausprosenttia, mittausvirheitä ja huolellista tietojen käsittelyä analysointivaiheessa. (Vilka 2007, 149.)

Kyselylomake on laadittu niin, että se on mahdollisimman selkeä ja vastausvaihtoehdot yksinkertaiset. Kysymyslomaketta testattiin muilla opinnäytetyötä tekevillä kans-

saopiskelijoilla, tällöin lomakkeeseen tuli parannusehdotuksia ja lomake sai nykyisen muotonsa. Ainoa avoin kysymys liittyi opiskelualaan. Avoimeen kysymykseen oli jokainen vastannut. Tutkimukseen vastasi alun perin odotettua suurempi määrä oppilaita ja kyselyyn vastasi jokainen jolle kysely jaettiin. Palautettujen lomakkeiden joukossa oli yksi väärin vastattu lomake, näitä vastauksia ei analysoitu. Vastausprosentti oli tästä huolimatta varsin hyvä 99. Muutamaan kysymykseen kaikki opiskelijat eivät olleet vastanneet. Eniten tyhjiä vastauksia oli kysymyksessä 23, joka käsittelee opintojen ajan tasalla oloa. Neljä opiskelijaa ei vastannut tähän kysymykseen.

Ennen kyselyn suorittamista tutkimuslupaa anottiin ammattikoulu Winnovan kehityspäälliköltä. Kyselyyn vastattiin anonyymisti, eikä tutkimustuloksista pysty päättämään vastaajan henkilöllisyyttä. Jos kysely toistettaisiin samalle vastaajaryhmälle, voidaan olettaa tuloksen olevan sama. Ajan edetessä tulokset voivat tietysti muuttua.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää niitä tekijöitä, joilla on yhteys nuorten syrjäytymiseen. Opinnäytetyössä oltiin myös kiinnostuneita onko elämänhallinnan tunteella ja syrjäytymisellä yhteyttä toisiinsa. Tavoitteina oli selvittää syrjäytymisen ja elämänhallinnan käsitteet teorian pohjalta, kartoittaa niitä tekijöitä, joilla on yhteys nuorten syrjäytymiseen sekä selvittää onko ammattiin valmistavalla koulutuksella ja syrjäytymisellä yhteyttä keskenään.

Syrjäytymisen ja elämänhallinnan käsitteet on selvitetty heti tämän työn alussa. Samassa on esitelty ne tekijät, joilla on yhteyttä nuorten syrjäytymiseen. Kyselylomakkeilla (LIITE 4) tutkittiin nuorten syrjäytymisen vaikutusta ja yhteyttä opiskeluun sekä elämänhallintaan.

Kyselyyn vastanneet olivat pääosin 17 - 20 -vuotiaita opistotason opiskelijoita, jotka asuivat vielä peruserheessään. Suurimmalla osalla vallitsi perheessä hyvä ilmapiiri, ja alle puolet vastaajista ilmoitti olevansa huolissaan perheenjäsenensä sairaudesta tai

päihteiden käytöstä. Suurimmalla osalla opiskelijoista oli hyvät ystävyysuhteet ja he olivat saaneet ystäviä myös opiskelutovereista. Yli puolet vastaajista oli tyytyväisiä omiin ystävyysuhteisiinsa. Vain pienellä osalla vastaajista ei ollut mieluisaa vapaa-ajan tekemistä. Yli puolet vastaajista ilmoitti käyttävänsä alkoholia ja kolmannes ilmoitti kokeilleensa huumeaineita.

Suurin osa kyselyyn vastanneista pääsi haluamalleen opiskelulinjalle ja pitää opiskelua mielekkäänä. Yli puolella vastaajista opinnot oli edennyt suunnitelman mukaisesti ja opintomenestys oli hyvää tai kiitettävää tasoa. Lähes kaikki vastaajista aikoivat valmistua ammattiin määräajassa. Alle puolet vastaajista kävi töissä opiskelujensa ohessa.

Suurin osa vastaajista piti elämänsä mielekkäänä ja oli tasapainossa oman elämänsä suhteen. Noin 10% vastaajista ilmoitti kokevansa, ettei täysin selviydy kaikista elämänsä haasteista. Sama prosenttimäärä ilmoitti, ettei heillä ollut tulevaisuuden suunnitelmia. Suurin osa vastaajista piti mielialaansa sekä hyvinvointiaan erinomaisena tai hyvänä. Noin kolmasosa vastaajista koki kuitenkin terveytensä keskinkertaiseksi tai heikoksi.

Tulosten ristiintaulukoinnin perusteella opiskelun mielekkyyteen vaikuttivat oman elämän yleinen mielekkyys ja tasapaino, tulevaisuuden suunnitelmat, elämän haasteista selviäminen ja oma hyvinvointi. Opiskelun mielekkyyteen vaikutti myös vanhempien tai toisen vanhemman työttömyys sekä mahdollinen vakava sairaus perheessä. Opiskelijan omalla päihteidenkäytöllä oli yhteyttä ylimääräisiin poissaoloihin koulusta. Perheen yleisellä ilmapiirillä oli tilastollista merkitystä siihen, valmistuuko opiskelija ajoissa suunnitelman mukaan ammattiinsa.

Ystävyysuhteet ja tyytyväisyys omiin ystävyysuhteisiin olivat selkeästi yhteydessä opiskelijoiden elämänhallintaan. Myös taloudellisella tilanteella ja mieluisalla vapaa-ajan aktiviteetilla oli suuri merkitys vastaajien elämänhallinnassa. Elämänhallintaan liittyvien asioiden hankaluuksilla oli yhteys opiskelun mielekkyyteen. Vastaajan perheessä vallitsevalla ilmapiirillä oli yhteyttä hänen elämänhallintaansa liittyviin asioihin. Tuloksista kävi myös ilmi, että huolestumisella oman perheenjäsenen päih-

teidenkäytöstä oli yhteys oman elämän tasapainoon sekä omiin tulevaisuuden suunnitelmiin.

Kyselytutkimuksen tulosten perusteella voidaan päätellä, että syrjäytymisen riskitekijöillä kuten päihteiden käytöllä, toimeentulo-ongelmilla ja ongelmilla sosiaalisissa suhteissa oli yhteyttä opiskelun mielekkäänä kokemiseen ja opintomenestykseen. Myös opiskelijan humalahakuinen alkoholinkäyttö, ongelmat kotona tai ystävyyssuhteissa olivat yhteydessä elämäntuntemukseen. Heikko elämäntuntemusta vaikutti negatiivisesti opiskeluun.

Tämän tutkimuksen perusteella ei voida luokitella vastaajista ketään syrjäytyneeksi, mutta tulosten perusteella voidaan päätellä, että tietyillä syrjäytymisen riskitekijöillä on yhteyttä opiskeluun ja elämäntuntemukseen. Tämän tutkimuksen tulokset olivat myös yhdenmukaisia teoriassa mainittuihin aiempiin tutkimuksiin. Esimerkiksi tämän tutkimuksen perusteella niillä, joilla ilmeni syrjäytymisen riskitekijöitä, oli myös heikko terveydentila, kuten kävi ilmi myös Mannilan ja Peltoniemen (1997) tutkimuksessa.

Tämän opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää terveyden edistämässä sekä syrjäytymisen ehkäisyssä.

LÄHTEET

- Aalberg, V. & Siimes, M. 2007. Lapsesta aikuiseksi. Helsinki: Nemo
- Aaltonen, M., Ojanen, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 1999. Nuoren aika. Helsinki: WSOY
- Antonovsky, A. 1985. Health, Stress and Coping. Jossey- Bass Publishers: San Fransisco.
- Feldt, T. 1999. Sense of Coherence. Structure, Stability and Health Promoting Role in Working Life. University of Jyväskylä. Jyväskylä University Printing House, Jyväskylä anr ER-Paino Ky: Lievestuore.
- Helne, T. 2002. Syrjäytymisen yhteiskunta. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. Sosiaalipolitiikan laitos. Stakes. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Tutkimuksia 123. Saarijärvi: Gummerus kirjapaino Oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Juväskylä: Juväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen – Julkunen, K. 2013. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Kemppainen, P. 1997. Nuori minänsä vankina osa II. Vantaa: Kustannusvalmennus Oy
- Kinnunen, P. 2003. Nuoren elämänhallinta ja siihen yhteydessä olevia tekijöitä. Kyselytutkimus koulussa hyvin selviytyville ja syrjäytymisvaarassa oleville yläasteikäisille nuorille. Pro gradu –tutkielma. Kuopion yliopisto.
- Klen, I. 2005. Ammattioppilaitoksessa opiskelevien elämänhallinta. Pro gradu –tutkielma. Kuopion yliopisto.
- Kuula, R. 2000. Syrjäytymisvaarassa oleva nuori koulun paineessa. Koulu ja nuorten syrjäytyminen. Joensuu: Joensuun yliopistopaino.
- Lämsä, A-L. 2009. Nuorten koulutuksellisen syrjäytymisen ehkäisy. Ammattiopisto Luovi. Viitattu 16.10.2013. <http://aeofi.virtualserver25.hosting.fi/wordpress/wp-content/uploads/2009/11/nuorten-koulutuksellisen-syrjaytymisen-ehkaisy.pdf>.
- Nyholm, T. 1999. Kouluvaikeudet kasaantuvat, uhkaako syrjäytyminen. Kasvatustieteiden tiedekunta. Oulun yliopisto.
- Mannila, S. Peltoniemi, J. 1997. Köyhiä ja kipeitä. Terveystila ja syrjäytyminen 1986-1994. Helsinki: Kuntoutussäätiö.

Oulun yliopiston www-sivut. 2013. Viitattu 30.8.13. http://www oulu.fi/hyvinvointi/opiskelijan_terveys__ja_voimavarat/elamanhallinta.htm

Pietilä, A-M. 1994. Elämänhallinta ja terveys. Pitkittäistutkimus pohjoissuomalaisilla nuorilla miehillä. Oulun yliopisto. Oulu: Oulun yliopisto monistus ja kuvakeskus.

Raikkola, A. 2000. Terveys ja elämänhallinnan tunne. Kyselytutkimus Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulun opiskelijoille. Opinnäytetutkielma. Kuopion yliopisto.

Raitasalo, R. 1996. Elämänhallintaa etsimässä. Kansaneläkelaitos. Sosiaali- ja tervesturjan katsauksia 13. Helsinki: Kelan omatarvepaino.

Raunio, K. 2006. Syrjäytyminen. Sosiaalityötä kiinnostavia näkökulmia. Helsinki: Gummerus Oy.

Salo, O. & Tuunainen, K. 1996. Da-Capo -alusta uudelleen. Kliininen psykologia. Hämeenlinna: Salutonova Oy.

Salonen, A. 2002. Nuorten syrjäytyminen – Harjavaltaisten kuudesluokkalaisten syrjäytymisen riskitekijöiden tarkastelua maailmankuvan ja tulevaisuuteen suuntautumisen näkökulmista. AMK-opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 1999:4. Syrjäytymisen estäminen – Hallinnonalan toimenpidekokonaisuus II.

Stakes, Taskinen, S. 7/1998. Syrjäytyminen 1990-luvun puolivälin Suomessa. Stakesin asiantuntijoiden arvioita syrjäytymisriskeistä. Helsinki: Stakesin monistamo.

Suomen nuorisoyhteistyö – Allianssi Ry. 2010. Nuorista Suomessa. Viitattu 21.10.13. <http://www.alli.fi/binary/file/-/id/665/fid/793/>.

Säynäjäkangas, H. 2009. Miten hallitset elämääsi? Hyvässä hoidossa 4/2009. Viitattu 15.11.2013. <http://www.porinlaakaritalo.fi/fi/artikkelit-/17>

Terho, P., Ala-Laurila, E-L., Laakso, J., Krogius, H. & Pietikäinen, M. 2002. Koulu-terveydenhuolto. Helsinki: Duodecim.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Sosiaali- ja terveysalan tilastollinen vuosikirja 2011. Tampere: Juvenes Print.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut. Paananen, R. 2013. Viitattu 15.10.2013. http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/uutinen?id=32574

Valtiontalouden tarkastusviraston toiminnantarkastuskertomus 146/2007. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy. Viitattu 30.8.2013 http://www.vtv.fi/files/113/1462007_Nuorten_syrjaytymisen_ehkaisy_NETTI.pdf

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

Karoliina Kulju
 Uusikolviestontie 36 C 24
 28130 Pori
 p. 044 3511679

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa Porin yksikössä sairaanhoitajaksi ja teen opinnäytetyöni nuorten syrjäytymisestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää onko nuorten syrjäytymisellä yhteyttä opiskeluun ja ammattiin valmistumiseen. Tutkimuksessa selvitetään myös onko elämäntilanteen tunteella ja syrjäytymisellä yhteyttä toisiinsa. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää mitä nuorten syrjäytymisellä tarkoitetaan ja mitkä tekijät vaikuttavat nuorten syrjäytymiseen.

Opinnäytetyö on määrällinen tutkimus ja se toteutetaan kyselylomakkeella. Kyselyyn osallistuvien vastaukset käsitellään ja raportoidaan anonyymisti. Näin ollen vastaajan henkilöllisyys ei tule ilmi.

Pyydän lupaa toteuttaa tutkimus Porin WinNovan kolmannen vuoden opiskelijoille. Opinnäytetyön ohjaajana toimii lehtori, KT Marja Hlneck (puh. 044-710 3430).

Karoliina Kulju

Karoliina Kulju

Myönnän luvan tutkimuksen toteutukselle

En myönnä lupaa tutkimuksen toteutukselle

Ponssa 9.9.2013

Paikka ja aika

Taina Kivioja

Kehityspäällikkö

Taina Kivioja

SAMK / Sopimus oppinäytetyön tekemisestä

Oppinäytetyön tekijä: Kamilla Kulja

Opetusjäsentunnus: 1000254

Aloitusryhmä: H110P

Koulutusohjelma: Horotyo

Oppinäytetyötä ohjaavan opettajan nimi, sähköposti, puhelinnumero ja osoite.

Marja Flinck, marja.flinck@samk.fi, 044 710 3430

Toimeksiantajan yhteyshenkilön nimi, sähköposti, puhelinnumero ja osoite:

Winnova

Oppinäytetyön nimi: Nuorten synäytymisen ja siihen vaikuttavien tekijöiden

Työn eteenpäinajoaika: Joulukuu 2013

Lisäselitys on sopimuksen liitteenä olevassa hyväksytyssä tutkimus-/projektisuunnitelmassa.

Tällä sopimuksella koskevat enimmäisytyöt pyritään ratkaisemaan nussijoinen neuvottelutahalla osapuolien kesken. Mikäli asiasta ei päästä sopimukseen, enimmäisytyöt ratkaistaan Satakunnan käräjäoikeudessa.

Tällä sopimuksella on laadittu 3 kappaletta, yksi kullekin osapuolelle.

Olemme lukiesset sopimus ehdot (sivu 2) ja hyväksymme ne.

Päiväys: 9.9.2013

Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus, nimi ja nimen selvennys:

Taina Järvi, Taina Kivioja, Leirituspaällikkö

Opetusjäsentunne johtajan allekirjoitus ja nimen selvennys:

 Eeva-Liisa Mäkelä
 Terveystieteiden

Oppinäytetyön tekijän allekirjoitus:

Sopimusehdot

Vakuutukset. Jce oppinätetyö tehdään kokonaan tai osittain työsuhteossa palkkaa vastaan niin toimeksiantajan on laadittava asennuksellinen kirjallinen työsuopimus. Työnantaja huolehtii lainmukaisista vakuutuksista, sillä ammattikorkeakoulun vakuutukset eivät kata yosuhteisessa tehtävän oppinätetyön tekijää.

Oppinätetyön kustannukset ja niiden korvaaminen. Oppinätetyötä mahdollisesti aiheutuvien kustannusten (ml. Aineiston hankinta, raaka-aineet, matkat, työkorvaus jne.) korvaamisesta sopivat toimeksiantaja ja opiskelija keskenään. Pääsääntöisesti Satakunnan ammattikorkeakoulu ei vastaa yksittäisen oppinätetyön kustannusten korvaamisesta.

Oikeudet oppinätetyön tuloksiin. Toimeksiantaja saa käyttöoikeuden oppinätetyön tuloksiin ja niiden kaupalliseen hyödyntämiseen. Oppinätetyön tekijä on velvollinen raportimaan oppinätetyön tulokset toimeksiantajalle **lunamateriaalioikeudet.** Tekijänoikeus ja muut immateriaalioikeudet oppinätetyöhön kuuluvat oppinätetyön tekijälle. Oppinätetyön tekija ja toimeksiantaja sopivat erikseen, missä aajuudessa tekijänoikeus tai muut immateriaalioikeudet siirtyvät toimeksiantajalle.

Oppinätetyön ohjaus ja vastuu. Vastuu oppinätetyön tekemisestä ja tuloksista on opiskelijalla. Ammattikorkeakoulu vastaa työn ohjauksesta, seurannasta ja työn riittävästä laatuudesta. Ammattikorkeakoulu ei ole taloudellisesta vastuusta työn tuloksista tai aikataulusta. Oppinätetyön tekija ei vastaa toimeksiantajalle vahingosta, joka toimeksiantajalle syntyy oppinätetyön viivästymisestä, ellei onkssoin toisin sovita. Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön kaikki oppinätetyön tekemiseen tarvittavat tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan oppinätetyötä toimeksiantajaorganisaation näkökulmasta. Opakelija sitoutuu palauttamaan toimeksiantajalle työn aikana saamansa luottamuksellisen aineiston, kun oppinätetyö on valmistunut, tai kun osapuolet yhdessä toteavat, että yhteistyöedellytyksiä oppinätetyön loputtuun saattamiseksi ei ole.

Tulosten julkistaminen ja luottamuksellisuus. Oppinätetyö on kokonaisuuksessaan julkaisun. Mikäli oppinätetyö sisältää liikealalaituksia tai muuta julkaisualueen alaisessa pidettävää tai määrittyjät tietoja, on oppinätetyön raportti laadittava niin, että tietojen luottamuksellisuus säilyy. Tarvittaessa salassa pidettävät tiedot on jätettävä työn taustatiedustoon. Oppinätetyö tai sen osia voidaan julkaista myös internetissä soimalla niiden erikseen. Oppinätetyön osapuolet (opakelija, toimeksiantaja ja opettaja) sitoutuvat pitämään salassa kaikki oppinätetyön tekemisessä ja sitä edeltävässä tai sen jälkeisessä neuvottelussa esille tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakunet sekä pidättäytymään käyttämäst hyödyksestä luisen osapuolen ilmaisema luottamuksellisia tietoja ilman erillistä lupaa. Satakunnan ammattikorkeakoullalla on oikeus käyttää yhteistyöhanketta referenssina ammattikorkeakoulun byoelämyhteyksistä, mukaan lukien SAMK:n yhteistyötietokanta, johon voi tehdä haluja interratseja. Oppinätetyöstä nälyvät otsikko, organisaatio ja organisaation yhteyshenkilö. Hanketta voidaan lisäksi hyödyntää ammatillisen korkeakoulutuksen tavoitteita edistävästi esim. opetusmateriaalina tai -metodina odolltyään, etsi hankkeen sisältöiden tietojen luottamuksellisuutta vaaranna.

Hyvä opiskelija,

Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa sosiaali- ja terveysalaa. Opintoihini kuuluu opinnäytetyön tekeminen. Teen opinnäytetyöni nuorten syrjäytymisestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää onko nuorten syrjäytymisellä yhteyttä opiskeluun ja ammattiin valmistumiseen. Tutkimuksessa olen myös kiinnostunut onko elämäntilanteen tunteella ja syrjäytymisellä yhteyttä toisiinsa.

Toivon, että vastaat kyselylomakkeen kysymyksiin niin kuin itse ajattelet ja tunnet. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Tutkimusaineisto käsitellään siten, että yksittäisen opiskelijan mielipiteet eivät tule esille.

Rastita itsellesi sopivin vaihtoehto.

Kiitos yhteistyöstä!

Karoliina Kulju

karoliina.kulju@student.samk.fi

KYSELYLOMAKE

TAUSTATIEDOT

1. Sukupuoli

- Nainen
- Mies

3. Asumismuotosi

- vanhempien/vanhemman kanssa
- avoliitossa/avioliitossa
- ystävän kanssa
- yksin
- muu, mikä _____

2. Ikä

- 17 – 20 -vuotias
- 21 – 23 -vuotias
- 24 – 26 -vuotias
- yli 26 -vuotias

4. Parisuhdetilanne

- sinkku
- parisuhteessa

PERHE

5. Vanhempani ovat eronneet

- kyllä
- ei

6. Toinen tai molemmat vanhemmat ovat työttöminä

- kyllä
- ei

7. Perheessäni on hyvä ilmapiiri

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

8. Perheessäni riidellään usein

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

9. Perheessäni on vakavaa sairautta

- kyllä
- ei

10. Olen huolissani perheenjäsenen fyysisestä ja/tai psyykkisestä terveydestä

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

11. Olen huolissani perheenjäsenen päihteidenkäytöstä

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

SOSIAALISET SUHTEET JA VAPAA- AIKA

12. Minulla on hyvä ystävä/ystäviä

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

13. Olen saanut ystäviä opiskelukavereista

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

14. Olen tyytyväinen ystävyysuhteisiini

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

15. Olen tyytyväinen parisuhteeseeni

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä
- en seurustele

16. Minulla on vapaa-ajalla mieluisaa tekemistä

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

17. Minulla on aktiivi harrastus

- kyllä
- ei

18. Käytän alkoholia päihtymistarkoituksella

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

19. Olen kokeillut huumausaineita

- kyllä
- ei

OPISKELU

20. Mitä alaa opiskelet

22. Pidän opiskelua mielekkäänä

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

24. Opintomenestykseni on

- kiitettävää tasoa
- hyvää tasoa
- välttävää tasoa
- heikkoa tasoa

26. Aion valmistua ammattiini määräajassa

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

TYÖSSÄKÄYNTI

27. Käyn töissä opiskelun ohessa

- kyllä
- ei

29. Vanhempani avustavat minua rahallisesti

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

21. Pääsin ensisijaisesti haluamalleni opiskelulinjalle

- kyllä
- ei

23. Opintoni ovat ajan tasalla

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

25. Minulla ei ole turhia poissaoloja

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

28. Työssäkäynti on välttämätöntä elämisen/opiskelun mahdollistamiseksi

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

30. Olen tyytyväinen taloudelliseen tilanteeseeni

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

31. Minulla on usein rahaongelmia

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

ELÄMISEN MIELEKKYYS

32. Pidän elämää mielekkäänä

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

33. Olen tasapainossa elämäni suhteen

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

34. Selviydyn elämän haasteista

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

35. Osaan ratkaista erilaisia ongelmia

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

36. Minulla on tulevaisuuden suunnitelmia

- täysin samaa mieltä
- osittain samaa mieltä
- osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

37. Mielialani taso on

- 4 (erittäin huono)
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10 (erinomainen)

38. Hyvinvointini taso on

- 4 (erittäin huono)
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10 (erinomainen)

39. Koen oman terveyteni

- erittäin hyvä
- melko hyvä
- keskinkertainen
- melko huono
- erittäin huono